

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Π.3.2.5 Πιλοτική εφαρμογή και αξιολόγηση αντιπροσωπευτικού αριθμού σεναρίων από κάθε τύπο σε διαφοροποιημένες εκπαιδευτικές συνθήκες πραγματικής τάξης

Κείμενα Νεοελληνικής Λογοτεχνίας

Β΄ Γυμνασίου

Θεματική ενότητα:

Πορτρέτα εφήβων

Τίτλος:

«Έφηβοι: Προβλήματα; ΝΑΙ!! Αδιέξοδα; ΟΧΙ!!»

Συγγραφή: ΜΑΡΙΑ ΤΟΛΥΜΕΝΟΥ

Εφαρμογή: ΜΑΡΙΑ ΤΟΛΥΜΕΝΟΥ

**ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ**

Θεσσαλονίκη 2013

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΕΡΓΟΥ

ΠΡΑΞΗ: «Δημιουργία πρωτότυπης μεθοδολογίας εκπαιδευτικών σεναρίων βασισμένων σε ΤΠΕ και δημιουργία εκπαιδευτικών σεναρίων για τα μαθήματα της Ελληνικής Γλώσσας στην Α/βάθμια και Β/βάθμια εκπαίδευση» MIS 296579 (κωδ. 5.175), - ΟΡΙΖΟΝΤΙΑ ΠΡΑΞΗ, στους άξονες προτεραιότητας 1-2-3 του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση», η οποία συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και εθνικούς πόρους.

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: Ι.Ν. ΚΑΖΑΖΗΣ

ΑΝΑΠΛΗΡΩΤΗΣ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟΣ ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ: ΒΑΣΙΛΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ

ΠΑΡΑΔΟΤΕΟ: Π.3.2.5. Πιλοτική εφαρμογή και αξιολόγηση αντιπροσωπευτικού αριθμού σεναρίων από κάθε τύπο σε διαφοροποιημένες εκπαιδευτικές συνθήκες πραγματικής τάξης.

ΥΠΕΥΘΥΝΟΣ ΠΑΡΑΔΟΤΕΟΥ: ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΚΟΥΤΣΟΓΙΑΝΝΗΣ

Υπεύθυνος υπο-ομάδας εργασίας λογοτεχνίας: Βασίλης Βασιλειάδης

ΦΟΡΕΑΣ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗΣ: ΚΕΝΤΡΟ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΓΛΩΣΣΑΣ

<http://www.greeklanguage.gr>

Καραμαούνια 1 – Πλατεία Σκρα Τ.Κ. 55 132 Καλαμαριά, Θεσσαλονίκη

Τηλ.: 2310 459101 , Φαξ: 2310 459107, e-mail: centre@komvos.edu.gr

A. ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ

Τίτλος

Έφηβοι: Προβλήματα; ΝΑΙ!! Αδιέξοδα; ΟΧΙ!!!

Εφαρμογή σεναρίου

Μαρία Τολυμένου

Δημιουργία σεναρίου

Μαρία Τολυμένου

Διδακτικό αντικείμενο

Νεοελληνική Λογοτεχνία

Τάξη

Β΄ Γυμνασίου

Σχολική μονάδα

3^ο Γυμνάσιο Νίκαιας

Χρονολογία

Από 13-11-2013 έως 20-12-2013.

Διδακτική/θεματική ενότητα

Πορτρέτα εφήβων

Διαθεματικό

Όχι

Χρονική διάρκεια

9 διδακτικές ώρες

Χώρος

I. Φυσικός χώρος:

Εντός σχολείου: αίθουσα διδασκαλίας.

II. Εικονικός χώρος: Wiki.

Προϋποθέσεις υλοποίησης για δάσκαλο και μαθητή

Για την εφαρμογή του σεναρίου ήταν απαραίτητο:

- Για τον εκπαιδευτικό:
 - να έχει εξοικείωση με το συνεργατικό περιβάλλον Wiki, του οποίου τη λειτουργία θα έχει παρουσιάσει στους μαθητές από την αρχή της σχολικής χρονιάς.
- Για τον μαθητή:
 - να έχει διάθεση για συνεργασία με την ομάδα του και εκτός διδακτικού χρόνου, καθώς πολλές δραστηριότητες απαιτούσαν διαδικτυακή σύνδεση, που δεν την είχαμε πάντα στις ώρες του μαθήματος,
 - να έχει εξοικείωση με τη λειτουργία του λογισμικού δημιουργίας παρουσιάσεων και του διαδικτύου,
 - καλό είναι να έχει στο σπίτι του σύνδεση στο διαδίκτυο (ή τουλάχιστον κάποιοι μαθητές σε κάθε ομάδα) για να γίνονται οι συναντήσεις των μελών σε κάποιο σπίτι.

Κατά την εφαρμογή οι μαθητές ήταν ήδη εξοικειωμένοι με το περιβάλλον Wiki, γιατί δουλεύαμε σε αυτό από την προηγούμενη σχολική χρονιά.

Επίσης, στο συνταγμένο σενάριο βασική προϋπόθεση ήταν η διαθεσιμότητα του εργαστηρίου πληροφορικής. Όμως, κατά την εφαρμογή, δεν είχαμε πρόσβαση στο εργαστήριο παρά μόνο για μία ώρα. Μπορέσαμε, τέλος, να χρησιμοποιήσουμε για δύο ώρες αίθουσα με διαδραστικό πίνακα.

Εφαρμογή στην τάξη

Το συγκεκριμένο σενάριο εφαρμόστηκε στην τάξη.

Το σενάριο στηρίζεται

Μαρία Τολυμένου, Έφηβοι: Προβλήματα; ΝΑΙ!! Αδιέξοδα; ΟΧΙ!! Νεοελληνική Λογοτεχνία Β΄ Γυμνασίου, 2012.

Το σενάριο αντλεί

Β. ΣΥΝΤΟΜΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ/ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Σύμφωνα με το συνταγμένο σενάριο, ασχοληθήκαμε με τη διαμόρφωση της εφηβικής ταυτότητας, την πορεία από το τέλος της παιδικότητας προς την ενηλικίωση μέσα από την εμφάνιση νέων δεδομένων στη ζωή των εφήβων και συγκεκριμένων προβλημάτων που αντιμετωπίζουν. Οι μαθητές παρακολούθησαν τους λογοτεχνικούς ήρωες σε αυτήν την εξελικτική τους πορεία, τους τρόπους έκφρασης των αδιεξόδων και της αγωνίας τους, της αναζήτησης απαντήσεων. Μέσα από τις δραστηριότητες των φύλλων εργασίας παρακολούθησαν τις διαδοχικές φάσεις αυτής της πορείας, σαν συνέχειες μυθιστορήματος της ζωής κάθε περίπτωσης-ήρωα, αφού κάθε ομάδα ασχολήθηκε με διαφορετικές περιπτώσεις δυσκολιών και προβλημάτων: σχέσεις με το άλλο φύλο και πρώτοι έρωτες, οικογενειακές σχέσεις, ναρκωτικά και παραβατική συμπεριφορά. Στόχος της προσέγγισης αυτής ήταν να προβληματίσει τους έφηβους μαθητές και να επιδράσει στη διαμόρφωση της δικής τους ταυτότητας.

Γ. ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Σύλληψη και θεωρητικό πλαίσιο

Η θεματική ενότητα «Πορτρέτα εφήβων» στη λογοτεχνία της Β΄ Γυμνασίου δίνει την ευκαιρία στους μαθητές να δουν μέσα από τους λογοτεχνικούς ήρωες πώς βιώνουν οι έφηβοι αυτήν τη δύσκολη φάση της ζωής τους, να δεχτούν ή να απορρίψουν τις επιλογές τους, να ταυτιστούν με αυτούς. Ο διάλογος που αναπτύχθηκε με τους λογοτεχνικούς ήρωες στις δραστηριότητες του σεναρίου λειτούργησε ως μέσο για να προβληματιστεί ο έφηβος μαθητής σχετικά με ερωτήματα και ζητήματα που σίγουρα τον απασχολούν.

Πραγματικά, αν ρωτούσαμε έναν έφηβο να μας πει πώς αντιλαμβάνεται τη συγκεκριμένη φάση της ζωής του, σίγουρα οι περισσότεροι θα μιλούσαν για

δυσκολίες και προβλήματα στην επικοινωνία τους με την οικογένεια, τους φίλους, τον κοινωνικό τους περίγυρο, τον εαυτό τους. Πολλοί δε θα μπορούσαν να πιστέψουν ότι διάγουν μία από τις πιο ενδιαφέρουσες φάσεις της ζωής τους, αυτήν της ανακάλυψης του εαυτού τους και του κόσμου. Αντίθετα μάλλον θα τη θεωρούσαν επώδυνη λόγω των κάθε είδους αλλαγών που νιώθουν να τους συμβαίνουν χωρίς να μπορούν να τις ελέγξουν πάντα και χωρίς να ξέρουν τον τρόπο να τις αντιμετωπίσουν, αλλά και λόγω των συχνά λανθασμένων χειρισμών που τους οδηγούν σε αδιέξοδα και κινδύνους.

Οι λογοτεχνικοί ήρωες ως έφηβοι και αυτοί αντιμετωπίζουν πολλά από όσα απασχολούν τους μαθητές μας. Οι μαθητές γνωρίζουν τον λογοτεχνικό ήρωα-έφηβο, τον παρακολουθούν να εξελίσσεται και να διαμορφώνει την ταυτότητά του. Αυτή η διαδικασία λειτουργεί και για τους ίδιους ως μαθητεία για να χτίσουν τη δική τους ταυτότητα και μέσα από τη συνεργασία με τους συμμαθητές τους να αντιληφθούν τη σημασία της συμπίεσης σε αυτό το δύσκολο ταξίδι.

Στην εφαρμογή κράτησα τα περισσότερα από τα κείμενα που προτείνονταν και στο συνταγμένο σενάριο. Τα κείμενα αυτά προέρχονται κυρίως από τη σύγχρονη λογοτεχνική παραγωγή, επειδή βρίσκονται πιο κοντά στον μαθητή ως προς τη γλώσσα και το ύφος που τα χαρακτηρίζει και έτσι τον κερδίζουν στα πρώτα του αναγνωστικά βήματα: ελπίζουμε, μάλιστα, να τον οδηγήσουν στην αναζήτηση και άλλων λογοτεχνικών αναγνωσμάτων.

Δ. ΣΚΕΠΤΙΚΟ-ΣΤΟΧΟΙ ΚΑΙ ΣΥΝΔΥΑΣΜΟΣ ΤΟΥΣ

Γνώσεις για τον κόσμο, αξίες, πεποιθήσεις, πρότυπα, στάσεις ζωής

Με το σενάριο αυτό επιδιώχθηκε οι μαθητές:

- να γνωρίσουν λογοτεχνικούς ήρωες-εφήβους που προσπαθούν να ξεπεράσουν δύσκολες στιγμές της ζωής τους,

- να αντιληφθούν ότι εφηβεία σημαίνει απογοητεύσεις, αδιέξοδα, αντιφάσεις, αναζητήσεις, ανατροπές, αλλά και δύναμη, συνειδητοποίηση, χαρά, δημιουργία ενός νέου εαυτού, χειραφέτηση,
- να αντιληφθούν στοιχεία και της δικής τους ταυτότητας μέσα από τη σχέση που δημιουργούν με τους λογοτεχνικούς ήρωες,
- να αναγνωρίσουν τις πολλαπλές φωνές και του δικού τους εαυτού και επομένως την πολυπλοκότητα της ανθρώπινης ύπαρξης.

Γνώσεις για τη λογοτεχνία

Με το σενάριο αυτό επιδιώχθηκε οι μαθητές και οι μαθήτριες:

- να γνωρίσουν τους διαφορετικούς λογοτεχνικούς τρόπους (την πρωτοπρόσωπη και την τριτοπρόσωπη αφήγηση, τον εσωτερικό μονόλογο, τον διάλογο του ήρωα με τη φωνή της συνείδησής του) που συναντούν στα κείμενα, να τους συγκρίνουν και να εντοπίσουν τις ιδιαίτερες λειτουργίες τους,
- να εξοικειωθούν με τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά διαφόρων κειμενικών ειδών (διαφήμιση, τραγούδι, ποίημα, αφέρωση σε ραδιοφωνικό σταθμό), τη λειτουργία τους και την αποτελεσματικότητά τους.

Γραμματισμοί

Με την εφαρμογή του σεναρίου επιδιώχθηκε οι μαθητές και οι μαθήτριες:

- να αντιληφθούν ότι το λογοτεχνικό κείμενο είναι μία ακόμα απεικόνιση της πραγματικότητας, μία κατασκευή της, μία προσπάθεια ερμηνείας του κόσμου και να το αξιολογούν ως έκφραση ενός δημιουργού,
- να αναζητούν οι ίδιοι και άλλες παρόμοιες αποτυπώσεις (λογοτεχνικές και άλλων μορφών τέχνης) γύρω από τα θέματα που τίγονται,
- να είναι σε θέση να κρίνουν αν οι συγκεκριμένες επιλογές του συγγραφέα, σχετικά με την πλοκή (πρωταγωνιστικός ρόλος μουσικής, παράθεση αναρτήσεων σε ιστολόγια, αναφορά σε δημοφιλείς διαφημίσεις), δημιουργούν

έναν εφηβικό κόσμο που σχετίζεται με τον πραγματικό των μαθητών-αναγνωστών,

- να γνωρίσουν φορείς που με το επιστημονικό τους κύρος και το έμπρακτο ενδιαφέρον τους στέκονται αρωγοί στα προβλήματα των νέων ανθρώπων,
- να συνεργάζονται σε ένα ηλεκτρονικό συνεργατικό περιβάλλον μάθησης (Wiki) για να εκφράσουν κοινούς προβληματισμούς, να ανταλλάξουν απόψεις και να παράγουν κείμενα δουλεύοντας ως ομάδα στο σχολείο ή στο ηλεκτρονικό περιβάλλον του μαθήματος.

Διδακτικές πρακτικές

Σε όλες τις φάσεις, εκτός από την Α', εφαρμόστηκε η ομαδοσυνεργατική μέθοδος διδασκαλίας. Στην Α' φάση, κατά την οποία έγινε η γνωριμία με το θέμα, η διδασκαλία ήταν μετωπική και βασίστηκε στον καταιγισμό ιδεών και στον κατευθυνόμενο διάλογο, προκειμένου να εντοπιστούν τα κυριότερα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι έφηβοι και να προσδιοριστεί η σχετική με αυτά λογοτεχνική παραγωγή. Στις άλλες φάσεις δόθηκαν στους μαθητές φύλλα εργασίας με τρεις παράλληλες δραστηριότητες για κάθε ομάδα. Οι ερωτήσεις ήταν βέβαια προκαθορισμένες από τον καθηγητή, αλλά οι μαθητές είχαν τη δυνατότητα να αναπτύξουν πρωτοβουλία στην επιλογή των στοιχείων που θα συγκροτούσαν το τελικό προϊόν της εργασίας τους, δηλαδή του άρθρου που θα έπρεπε να συντάξουν.

Ε. ΛΕΠΤΟΜΕΡΗΣ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΤΑΣΗΣ

Αφετηρία

Στο σενάριο αυτό επιλέξαμε να ασχοληθούμε με ορισμένα από τα προβλήματα που αντιμετωπίζουν οι έφηβοι και με τους τρόπους με τους οποίους τα ξεπερνούν, όπως παρουσιάζονται μέσα από λογοτεχνικά κείμενα. Η επιλογή αυτή υπαγορεύθηκε από την ίδια την πραγματικότητα των εφήβων μαθητών μας, που ζουν μια δύσκολη και επώδυνη πολλές φορές καθημερινότητα, όχι μόνο επειδή βρίσκονται στη συγκεκριμένη ηλικιακή φάση, αλλά και επειδή η παρούσα κοινωνική πραγματικότητα

(ιστορικά προσδιορισμένη) τους δημιουργεί επιπρόσθετες αβεβαιότητες και ανησυχίες. Βασική θέση και αφετηρία του σεναρίου ήταν ότι οι έφηβοι πρέπει να γίνονται δέκτες θετικών μηνυμάτων, ώστε να συνειδητοποιήσουν την εγγενή δύναμή τους και να καθορίζουν τη ζωή τους με τις επιλογές που κάνουν.

Σύνδεση με τα ισχύοντα στο σχολείο

Το συγκεκριμένο σενάριο εντάσσεται στη θεματική ενότητα «Πορτρέτα εφήβων», που διδάσκεται στη Β΄ Γυμνασίου στα γυμνάσια πιλοτικής εφαρμογής των [Νέων Προγραμμάτων Σπουδών](#).

Αξιοποίηση των ΤΠΕ

Το συνταγμένο σενάριο όριζε τη χρήση εργαστηρίου πληροφορικής για όλες τις δραστηριότητες. Όμως τις ώρες που είχαμε μάθημα το εργαστήριο δεν ήταν ελεύθερο. Κατά την Α΄ φάση, μπορέσαμε να πάμε σε αίθουσα με διαδραστικό πίνακα, ώστε να έχουμε σύνδεση στο διαδίκτυο. Από τις τέσσερις ώρες της Β΄ φάσης μπορέσαμε μόνο τη μία να χρησιμοποιήσουμε το εργαστήριο, καθώς μετά από συνεννόηση με τον καθηγητή της πληροφορικής χρησιμοποίησε εκείνος την αίθυσά μας και έτσι δουλέψαμε στο εργαστήριο. Την άλλη ώρα χρησιμοποιήσαμε και πάλι αίθουσα με διαδραστικό πίνακα. Ευτυχώς με το συγκεκριμένο τμήμα είχαμε συνεργαστεί και την προηγούμενη σχολική χρονιά, με αποτέλεσμα να γνωρίζουν τη λειτουργία του Wiki, να συνεργάζονται πολύ καλά στις ομάδες τους και έτσι σε ώρες εκτός του διδακτικού χρόνου –σε διαλείμματα ή στο σπίτι τους– πραγματοποίησαν τις εργασίες που απαιτούσαν χρήση διαδικτύου ή δημιουργία παρουσίασης.

Το λογισμικό δημιουργίας παρουσιάσεων χρησιμοποιήθηκε για να δημιουργήσουν οι ομάδες το άρθρο που ζητούσε η τελική τους δραστηριότητα.

Οι δυνατότητες του διαδικτύου αξιοποιήθηκαν για να συγκεντρώσουν οι μαθητές πληροφορίες, να ακούσουν τραγούδια και να δουν βίντεο, να γνωρίσουν ιστοσελίδες φορέων που ασχολούνται με εφηβικά προβλήματα και να αξιοποιήσουν το υλικό που βρήκαν σε αυτές.

Τέλος, οι μαθητές δούλεψαν στο συνεργατικό περιβάλλον του μαθήματος, το Wiki, που είχε δημιουργηθεί από την αρχή της σχολικής χρονιάς, προκειμένου να συνεργάζονται για την ολοκλήρωση των εργασιών τους και την ανάρτηση των τελικών τους κειμένων. Αξιοποίησαν τη δυνατότητα, επομένως, να συνεργάζονται και σε χρόνο εκτός τάξης και να ανταλλάσσουν απόψεις και προβληματισμούς με αφορμή τα κείμενα.

Κείμενα

Λογοτεχνικά κείμενα εκτός σχολικών εγχειριδίων

Φρίντρικ Έρλινγκς, *Ψάρι στον ουρανό* (μτφ. Α. Πιπίνη), 11-15, 38-43, 59-61, 198, 258-259, 278-285. Αθήνα: Πατάκης, 2012 [2008].

Άλκη Ζέη, *Η Κωνσταντίνα και οι αράχνες της*, 11-13, 20-23, 30-31, 59, 93-94, 96-97, 107, 113-114, 150-151, 214, 227-230, 240-241. Αθήνα: Μεταίχμιο, 2011 [2002].

Μάνος Κοντολέων, *Το ταξίδι που σκοτώνει*, 7-9, 17-18, 21-22, 26-27, 29-30, 35-37, 46-48, 90-92. Αθήνα: Καστανιώτης, 1989.

Βασίλης Κουνέλης, *Νοματαίος*, 133, 138-139. Αθήνα: Ωκεανίδα, 2011.

Φίλιππος Μανδηλαράς, *Κάπου ν' ανήκεις*, 10-14, 58-59, 64-68, 71-72, 82, 84-87, 110-114, 119-121. Αθήνα: Πατάκης, 2010.

Βούλα Μάστορη, *Ψίθυροι αγοριών*, 35-37, 44, 127-128, 69-70, 73-77, 83, 84-86, 91-92, 95, 147-148. Αθήνα: Πατάκης, 2009.

Σώτη Τριανταφύλλου, *Για την αγάπη της γεωμετρίας*, 17, 19-21, 43-47, 58-59, 74, 178-179, 187, 203-205. Αθήνα: Πατάκης, 2011.

Υποστηρικτικό υλικό

Τραγούδια

«[Θυμάμαι ένα σπίτι](#)», «[Αμνησία](#)», και όλα τα υπόλοιπα τραγούδια από τον δίσκο [9 πληρωμένα τραγούδια](#), στίχοι – μουσική – εκτέλεση: Τρύπες, 1993.

“[Before you accuse me](#)”, “[Ramble Tumble](#)” από τον δίσκο *Cosmo's Factory*, στίχοι – μουσική – πρώτη εκτέλεση: Creedence, 1970.

Βίντεο

[Διαφημιστικό σποτ σοκολάτας](#)

Ιστοσελίδες

[Schooligans](#)

[ΚΕΘΕΑ ΣΤΡΟΦΗ](#). Θεραπευτικό Πρόγραμμα για έφηβους χρήστες & και τις οικογένειές τους.

[School-Tube](#) (τηλεοπτική σειρά της ΕΡΤ)

[Συνήγορος του παιδιού](#)

[Γραμμή στήριξης παιδιών και εφήβων 116 111](#) (ΕΨΥΠΕ).

[OKANA](#). Οργανισμός κατά των ναρκωτικών (έντυπο υλικό-εκδόσεις).

Διδακτική πορεία/στάδια/φάσεις

Α΄ Φάση

1^η ώρα

Η Α΄ φάση εφαρμόστηκε σε μία ώρα και όχι σε δύο όπως προβλεπόταν στο συνταγμένο σενάριο, καθώς το παρόν σενάριο έπρεπε να εφαρμοστεί σε λιγότερες ώρες, με αποτέλεσμα, βέβαια, να περιοριστούν και οι δραστηριότητες. Την ώρα αυτή χρησιμοποιήσαμε τον διαδραστικό πίνακα της αίθουσας που μας φιλοξένησε. Αρχικά, παρουσίασα στους μαθητές την πρόταση για ενασχόληση με τα εφηβικά προβλήματα με απώτερο στόχο οι ομάδες που θα εργάζονταν να γράψουν μικρές αναρτήσεις σχετικά με το θέμα τους στο ιστολόγιο του σχολείου. Εντάξαμε το σενάριο μέσα σε αυτό το πλαίσιο, γιατί ήταν σημαντικό να φανεί ότι το μάθημα της λογοτεχνίας μπορεί να συνδεθεί και με άλλες δράσεις στο σχολείο και κυρίως να δώσει βήμα στη φωνή των μαθητών ώστε να εκφράσουν μέσα στο περιβάλλον του σχολείου τις εφηβικές τους ανησυχίες.

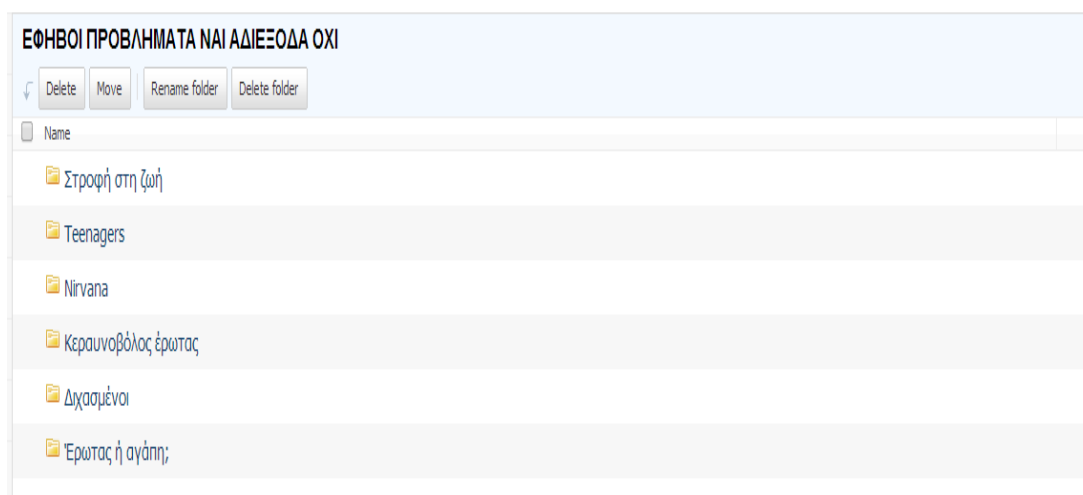
Στη συνέχεια, περιηγηθήκαμε στη σελίδα [Biblionet](#) και από τη «Σύνθετη Αναζήτηση» είδαμε τα αποτελέσματα για την Παιδική-Εφηβική Λογοτεχνία. Με αυτήν την επιλογή ήθελα να συνειδητοποιήσουν οι μαθητές την πολύ μεγάλη λογοτεχνική παραγωγή γύρω από εφηβικά θέματα, ώστε να αντιληφθούν ότι οι λογοτέχνες αντλούν την έμπνευσή τους από τον κόσμο γύρω τους και ότι ο κόσμος των εφήβων τους αφορά και τους προβληματίζει.

Συζητήσαμε για τα θέματα που πίστευαν ότι θα απασχολούσαν τα περισσότερα βιβλία, όπως μπορούσαν να τα εικάσουν και από τους τίτλους τους. Οι μαθητές μίλησαν για τις μεταξύ τους σχέσεις, για προβλήματα στο σπίτι και στο σχολείο, προβλήματα με συμμαθητές –έθιξαν το πρόβλημα της βίαιης συμπεριφοράς–, δυσκολίες στον επαγγελματικό τους προσανατολισμό. Είχα την αίσθηση ότι θα έβλεπαν με αρκετό ενδιαφέρον τις εργασίες τους, καθώς τα θέματα του σεναρίου τους ήταν πολύ οικεία. Εξήγησα ότι η επιλογή έγινε με βάση τις δικές τους προτιμήσεις, αλλά επιπλέον προέκυψαν και ως τα πιο συνήθη με τα οποία ασχολείται η πλειοψηφία των συγγραφέων. Η ανακοίνωσή τους –πρώτοι εφηβικοί έρωτες, σχέσεις με την οικογένεια, προβλήματα εφήβων με τα ναρκωτικά– βρήκε τους μαθητές σύμφωνους μέχρι σημείου ενθουσιασμού κάποιων· στη συνέχεια, έδωσα σε κάθε ομάδα τα κείμενα που θα μελετούσε.

Για τον χωρισμό των ομάδων έλαβα υπόψη τις προτιμήσεις των μαθητών, όπως τις είχα συγκεντρώσει από την αρχή της χρονιάς, αλλά και τις παρατηρήσεις που είχα κάνει για τη μεταξύ τους συνεργασία ήδη από την προηγούμενη χρονιά. Στο συνταγμένο σενάριο προβλεπόταν να συγκροτηθούν τρεις ομάδες και η κάθε μία να ασχολείται με ένα πρόβλημα. Στην εφαρμογή, όμως, επειδή κρίθηκε ότι προέκυπταν πολλά κείμενα για κάθε ομάδα, προτίμησα να δημιουργήσω έξι ομάδες, που ανά δύο να ασχολούνται με το ίδιο πρόβλημα αλλά κάθε ομάδα να μελετήσει διαφορετικά κείμενα: μοίρασα, δηλαδή, τα κείμενα σε έξι ομάδες. Έτσι, για παράδειγμα, από τις ομάδες που θα ασχολούνταν με το πρόβλημα των ναρκωτικών, η μία θα διάβαζε το *Η Κωνσταντίνα και οι αράχνες της*, ενώ η άλλη *Το ταξίδι που σκοτώνει*. Μόνο οι δύο

ομάδες Β ασχολήθηκαν με τα ίδια κείμενα, γιατί δεν ήταν μεγάλης έκτασης. Επίσης, τους ενημέρωσα ότι στο Wiki είχε δημιουργηθεί νέο μάθημα και ζήτησα μέχρι το επόμενο μάθημα να μου έχουν δώσει το όνομα της ομάδας τους, ώστε να δημιουργήσω φάκελο για κάθε μία. Έτσι και έγινε:

Εικόνα 1: Η σελίδα του σεναρίου στο Wiki

Β΄ Φάση (5 ώρες)

2^η ώρα

Την ώρα αυτή μεταφερθήκαμε και πάλι σε αίθουσα με διαδραστικό πίνακα για να μπορέσουν οι ομάδες να δουν η καθεμιά μία ιστοσελίδα για την πρώτη τους δραστηριότητα. Τους έδωσα το φύλλο εργασίας της ομάδας τους ([Ομάδα Α1](#), [Ομάδα Α2](#), [Ομάδα Β](#), [Ομάδα Γ1](#), [Ομάδα Γ2](#)), στο οποίο διατήρησα τη δομή που είχε στο συνταγμένο σενάριο· έτσι για όλες τις ομάδες υπήρχαν τρεις δραστηριότητες με επιμέρους ερωτήματα. Το περιεχόμενο των δραστηριοτήτων ακολουθούσε την εξελικτική πορεία της εφηβείας των ηρώων μέσα από τα προβλήματά τους.

Στην πρώτη δραστηριότητα γνώρισαν τα προβλήματα των ηρώων τους –δυσκολίες στις σχέσεις με το άλλο φύλο, σύγκρουση με την οικογένεια, χρήση ναρκωτικών ουσιών– και διατύπωσαν τους προβληματισμούς τους για τις αιτίες που

φαίνεται να τους οδηγούν σε αυτά, καθώς οι ερωτήσεις ζητούσαν τον εντοπισμό συγκεκριμένων πληροφοριών. Η παρουσίαση των νέων καταστάσεων στη ζωή των εφήβων προέκυψε κυρίως μέσα από τη συγγραφή κειμένων, όπως θα τα έγραφαν οι ήρωες σε κάποιο οικείο τους ηλεκτρονικό περιβάλλον, π.χ. σε ομάδες συζήτησης σε ιστοσελίδες (βλ. [schooligans](#) και το [ΚΕΘΕΑ](#)). Με την επιλογή των σελίδων αυτών έγινε προσπάθεια να εντάξουμε στο σενάριο μια συνήθη πρακτική των εφήβων, ώστε να αντιληφθούν οι μαθητές μας τη λειτουργική ένταξη στο μάθημα της λογοτεχνίας των κειμένων που και εκείνοι συχνά γράφουν.

Στην ομάδα Β δε δόθηκαν τα αποσπάσματα από το *Ημερολόγιο της Άννας Φρανκ* και από το *Ψάρι στον ουρανό* για εξοικονόμηση χρόνου. Εξάλλου, τα αποσπάσματα από τον Μανδηλαρά και την Τριανταφύλλου ήταν πολύ χαρακτηριστικά για να προσεγγίσουν οι μαθητές τα προβλήματα με την οικογένεια. Έτσι, η ομάδα αυτή δεν προχώρησε σε δημιουργία κόμικ, όπως προβλεπόταν στο συνταγμένο σενάριο, που να σχετίζεται με το απόσπασμα από το *Ημερολόγιο της Άννας Φρανκ*. Όση ώρα εργάζονταν κρατούσαν σημειώσεις, όπως τους είχα συμβουλεύσει, ώστε στη συνέχεια να αναρτήσουν τις απαντήσεις τους στην αντίστοιχη σελίδα του Wiki. Εξάλλου οι σημειώσεις αυτές ήταν και το υλικό τους για την τελική παρουσίαση που δημιούργησαν¹.

Οι δύο ομάδες που ασχολούνταν με τους εφηβικούς έρωτες στο πλαίσιο της δραστηριότητας απάντησαν στο μήνυμα από τους schooligans:

¹ Βλ. στον Φάκελο Τεκμηρίων τα αρχεία: NIRVANA, teenagers, dihasmenoi, erwtas_h_agaph και keraunovolos_erwtas.

ΤΖΟΣ: Και όμως είναι πραγματικό, εγώ τώρα είμαι σαν να έχω φάει παραισθησιογόνα μανιτάρια. Είμαι τόσο ερωτευμένος με την Κλάρα που δεν μπορώ να συγκρατήσω τα συναισθήματά μου και θέλω να πάω και να την αγκαλιάσω και να την γεμίσω με φιλιά, αλλά από την άλλη φοβάμαι την αντίδραση της για μένα. Μακάρι να μην είχα τόσο άγχος και να μπορούσα να πάω να της μιλήσω.

ΘΟΔΩΡΗΣ: Από την μία είναι αλήθεια, αλλά από την άλλη δεν ξέρω. Εγώ όμως είμαι μέσα στο συναίσθημα-στα λόγια-αυτής της φράσης. Θα ήθελα να ήταν εδώ μπροστά μου και μην κάνω τίποτα, μόνο να την βλέπω. Όμως αυτό δεν γίνεται, μας χωρίζουν πολλά χιλιόμετρα, όμως δεν θα το αφήσω εδώ εγώ αυτό το πράγμα. Θα της γράψω ποιήματα και μετά όταν την δω από κοντά θα της τα δώσω να τα διαβάσει και να δει τι νιώθω για αυτήν ...

Ο Θεοδωρής σταμάτησε να μιλάει και άρχισε να γράφει ποιήματα για την Βάσω.

★ ΑΝΤΙΔΡΑΣΗ ΤΟΥ ΤΖΟΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ΘΟΔΩΡΗ

last edited by [giorgos Printzos](#) 8 months, 4 weeks ago

Page history

Θοδωρής: Έχεις δίκιο φίλε. Κι εγώ το ίδιο αισθάνομαι ότι βρίσκομαι σε άλλη διάσταση. Αργά να ξυπνήσω, αργά να κοιμηθώ, αργά να φάω... αργά να διαβάσω. Η μητέρα μου συνεχώς μου φωνάζει κι εγώ γελάω... Θέλω να ακούω συνέχεια μουσική και σκέφτομαι πως θα περάσει η ώρα των Αγγλικών για να συναντήσω στο διάλειμμα την Ελευθερία να μιλήσουμε.

Τζος: Εγώ τώρα ευτυχώς είμαι καλά. Την πρώτη μου αγάπη θα τη θυμάμαι πάντα, όπως και την περίοδο εκείνη που ήταν τρομερά δύσκολη. Θυμάμαι, ότι έψαχνα αφορμές να λείπω συνεχώς από το σπίτι, ακόμα και να ξεφυτρώ με αποτέλεσμα κάθε μέρα να έχω φασαρίες στο σπίτι με τους γονείς μου. Νόμιζαν ότι είχα μπλέξει με παρέες που δεν άρμοζαν σε μένα. Ευτυχώς μια μέρα με πλησίασε ο πατέρας μου και του μίλησα για την κοπέλα που αγαπούσα. Στο σχολείο αντίθετα με σένα, δεν ξέρω πως αλλά ήμουν ο καλύτερος μαθητής και περιζήτητος ανάμεσα στα κορίτσια. Εγώ όμως δεν μπορούσα να δω καμία άλλη, μόνο εκείνη που ήμουν...

<<Ερωτεύεσαι και είναι σαν να έχεις φάει παραισθησιογόνα μανιτάρια...>>

- ΘΟΔΩΡΗΣ:** Από την μία είναι αλήθεια, αλλά από την άλλη δεν ξέρω. Εγώ όμως είμαι μέσα στο συναίσθημα-στα λόγια-αυτής της φράσης. Θα ήθελα να ήταν εδώ μπροστά μου και μην κάνω τίποτα, μόνο να την βλέπω. Όμως αυτό δεν γίνεται, μας χωρίζουν πολλά χιλιόμετρα. Δεν θα το αφήσω εδώ όμως. Θα της γράψω ποιήματα και μετά όταν την δω από κοντά θα της τα δώσω να τα διαβάσει και να δει τι νιώθω για αυτήν

Εικόνες 2, 3: Απάντηση στο μήνυμα στους Schooligans

Η ομάδα που μελετούσε το βιβλίο της Ζέη *Η Κωνσταντίνα και οι αράχνες της* παρουσίασε την αρχή των προβλημάτων της Κωνσταντίνας:

☆ **Πώς και γιατί άρχισαν όλα;**

last edited by nektaria Besi 8 months, 3 weeks ago Page history

Η ΖΩΗ ΣΤΟ ΑΑΧΕΝ.(ΠΙΝΑΚΑΚΙ ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΑΣ 1).
ΜΕ ΠΟΙΟΝ ΖΕΙ;
 ΖΕΙ ΜΕ ΤΟΥΣ ΓΟΝΕΙΣ ΤΗΣ.
ΕΙΝΑΙ ΕΥΧΑΡΙΣΤΗΜΕΝΗ Ή ΟΧΙ ΚΑΙ ΠΑΤΙ;
 ΕΙΝΑΙ ΕΥΧΑΡΙΣΤΗΜΕΝΗ ΠΑΤΙ ΖΕΙ ΜΙΑ ΕΥΧΑΡΙΣΤΗ ΖΩΗ ΜΕ ΤΟΥΣ ΓΟΝΕΙΣ ΤΗΣ.

Η ΖΩΗ ΣΤΗΝ ΚΥΨΕΛΗ.
ΜΕ ΠΟΙΟΝ ΖΕΙ;
 ΖΕΙ ΜΕ ΤΗΝ ΠΑΠΑ ΤΗΣ ΚΑΙ ΤΙΣ 3 ΑΣΠΑΣΙΕΣ.
ΕΙΝΑΙ ΕΥΧΑΡΙΣΤΗΜΕΝΗ Ή ΟΧΙ ΚΑΙ ΠΑΤΙ;
 ΔΕΝ ΕΙΝΑΙ ΠΑΤΙ ΔΕΝ ΤΑ ΠΗΓΑΙΝΕΙ ΚΑΛΑ ΜΕ ΤΗΝ ΠΑΠΑ ΤΗΣ ΕΙΝΑΙ ΜΑΚΡΥΑ ΑΠΟ ΤΟΥΣ ΓΟΝΕΙΣ ΤΗΣ ΚΑΙ ΝΙΩΘΕΙ ΠΑΡΑΜΕΛΗΜΜΕΝΗ ΚΑΙ ΤΕΛΟΣ ΕΙΝΑΙ ΣΕ ΚΑΙΝΟΥΡΓΙΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΚΑΙ ΧΩΡΑΣ ΚΑΙ ΑΝΘΡΩΠΩΝ.

Εικόνα 4: Απάντηση στη δραστηριότητα 1 *Η Κωνσταντίνα και οι αράχνες της*

Ακολουθεί η απάντηση της Ομάδας «Διχασμένοι»:

Η «Αληθινή Ιστορία» του Στέφανου στο Κ.Ε.Θ.Ε.Α.

- Τι θα έγραφε ο Στέφανος στην ιστορία του στο Κ.Ε.Θ.Ε.Α.
 « Ξεκίνησα τα ναρκωτικά από μια κακιά παρέα. Το σώμα μου άλλαζε, κι αυτό δε μου άρεσε καθόλου. Τα παιδιά μου είπαν ότι αν δοκιμάζα θα άλλαζε ο κόσμος μου, θα ήμουν πιο χαρούμενος και όλα θα γίνονταν όπως εγώ ήθελα. Δεν μου είπαν όμως ότι η ζωή μου και η υγεία μου θα έμπαινε σε κίνδυνο. Ήξερα βέβαια από τους γονείς μου ότι αυτό που έκανα ήταν επικίνδυνο, αλλά πίστευα ότι μπορώ να το ελέγξω. Δεν έγινε όμως έτσι. Όταν τελικά δοκίμασα ήταν πια αργά! Ήξερα ότι αυτό που έκανα ήταν λάθος, έτσι ζήτησα βοήθεια από τους γονείς μου και τον ξάδελφο μου. Στο τέλος ευτυχώς όλα πήγαν καλά!»

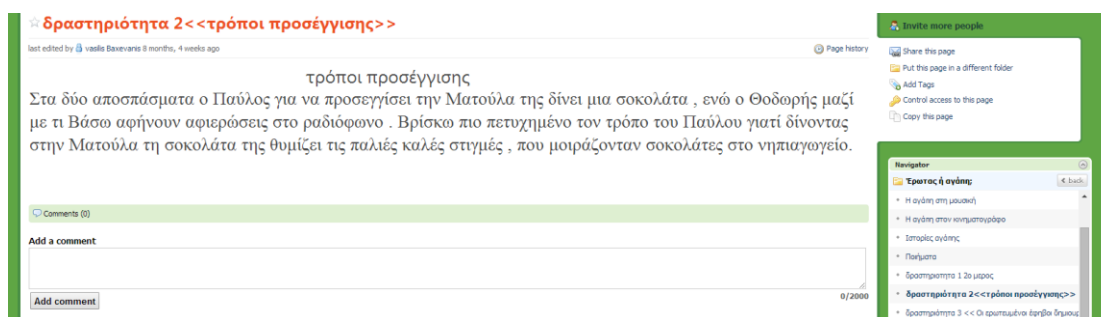
Εικόνα 5: Από το ημερολόγιο του Στέφανου, ήρωα στο *Ταξίδι που σκοτώνει*

3^η ώρα

Στη δεύτερη δραστηριότητα περιορίστηκαν και πάλι οι εργασίες που ορίζονταν στο συνταγμένο σενάριο. Οι μαθητές ασχολήθηκαν με τις προσπάθειες των εφήβων-ηρώων να αντεπεξέλθουν στα προβλήματά τους, να εκφράσουν τα συναισθήματά τους. Καθώς δεν μπορούσαμε να εργαστούμε στο εργαστήριο πληροφορικής, χρειάστηκε να κατεβάσω κάποια βίντεο (για την Ομάδα Α1 μία διαφήμιση, για τις δύο Ομάδες Β τα τραγούδια των συγκροτημάτων Τρύπες και Creedence) και να τα αποθηκεύσω στους φορητούς υπολογιστές του σχολείου, γιατί αυτά αποτελούσαν το υλικό των εργασιών τους. Οι εργασίες σχετίζονταν με τον σχολιασμό των τρόπων, των κωδικών που χρησιμοποιούν οι δημιουργοί των λογοτεχνικών ηρώων για να αποδώσουν τον αγώνα των εφήβων. Οι τρόποι εντοπίστηκαν στο φύλλο εργασίας από τον καθηγητή και στη συνέχεια οι μαθητές έπρεπε να εξετάσουν την ιδιαίτερη λειτουργία τους, να τους συγκρίνουν μεταξύ τους ως προς την αποτελεσματικότητα της χρήσης τους κάθε φορά για την εξέλιξη της πλοκής και εντέλει, να τους χρησιμοποιήσουν και εκείνοι –κάποιους από αυτούς– για τη δημιουργία των δικών τους αντίστοιχων κειμένων. Τα αποτελέσματα από τις περισσότερες ομάδες ήταν αρκετά ικανοποιητικά.

Η Ομάδα Α1 («Έρωτας ή αγάπη») παρατήρησε πώς μια διαφήμιση και μια ραδιοφωνική αφέρωση με τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά τους χρησιμοποιούνται ως τρόποι έκφρασης των συναισθημάτων:

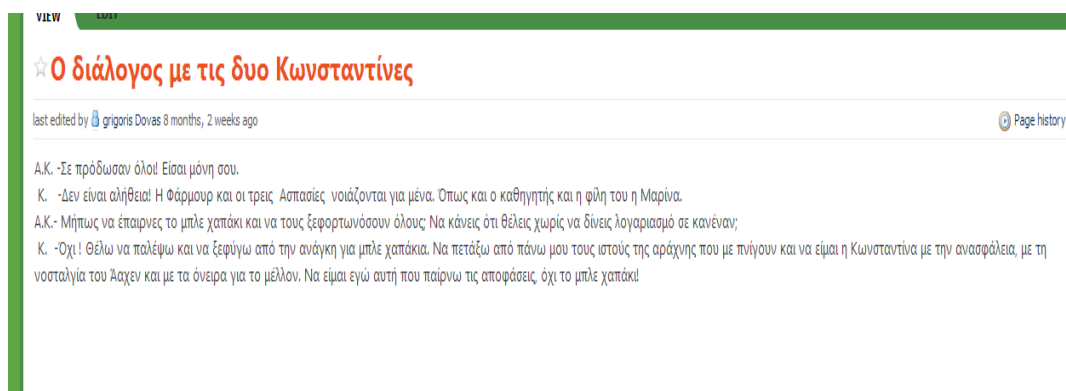
Εικόνα 6: Πώς ένας έφηβος εκφράζει τα συναισθήματά του

Η Ομάδα Α2 («Κεραυνοβόλος έρωτας») πάλι είχε να παρατηρήσει πώς ήρωες μέσα από ένα ποίημα και μια ραδιοφωνική αφιέρωση πετυχαίνουν να εκφράσουν τα συναισθήματά τους².

Οι δύο Ομάδες Β («Teenagers» και «Nirvana») παρουσίασαν μόνο προφορικά την απάντησή τους σε αυτήν τη δραστηριότητα και μόνο η «Nirvana» απάντησαν σε μια διαφάνεια στην παρουσίαση που δημιούργησαν, αλλά η απάντησή τους ήταν χωρίς αιτιολόγηση και κάποια ερμηνεία του ρόλου της μουσικής ως ενός ακόμη πρωταγωνιστή του κειμένου. Έμειναν σε σχόλια επιφανειακά, χωρίς να αναφερθούν καν στους στίχους των τραγουδιών.

Οι ομάδες Γ («Διχασμένοι» και «Στροφή στη ζωή») ασχολήθηκαν με το εύρημα των δύο προσωπείων για τον ήρωα στο *Ταξίδι που σκοτώνει* και στην *Κωνσταντίνα και τις αράχνες της*. Όπως φάνηκε και στην παρουσίασή τους, εντόπισαν τη λειτουργία αυτού του ευρήματος και μίλησαν για την προσπάθεια του συγγραφέα να δείξει τον εσωτερικό αγώνα των ηρώων, τις φωνές που αντιμάχονται στη συνείδησή τους³.

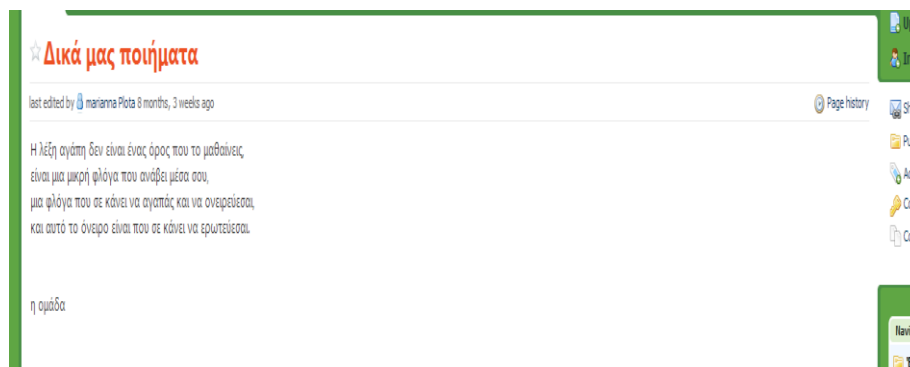
Εικόνα 7: Οι δύο Κωνσταντίνες συνομιλούν

² Βλ. και στον Φάκελο Τεκμηρίων.

³ Βλ. και Τεκμήρια dihasmenoi.

Στη δραστηριότητα για τη δημιουργία και από εκείνους μιας διαφήμισης και ενός ποιήματος ανταποκρίθηκε μία μόνο ομάδα:

Εικόνα 8: Το ποίημα που έγραψε η ομάδα με θέμα τον έρωτα

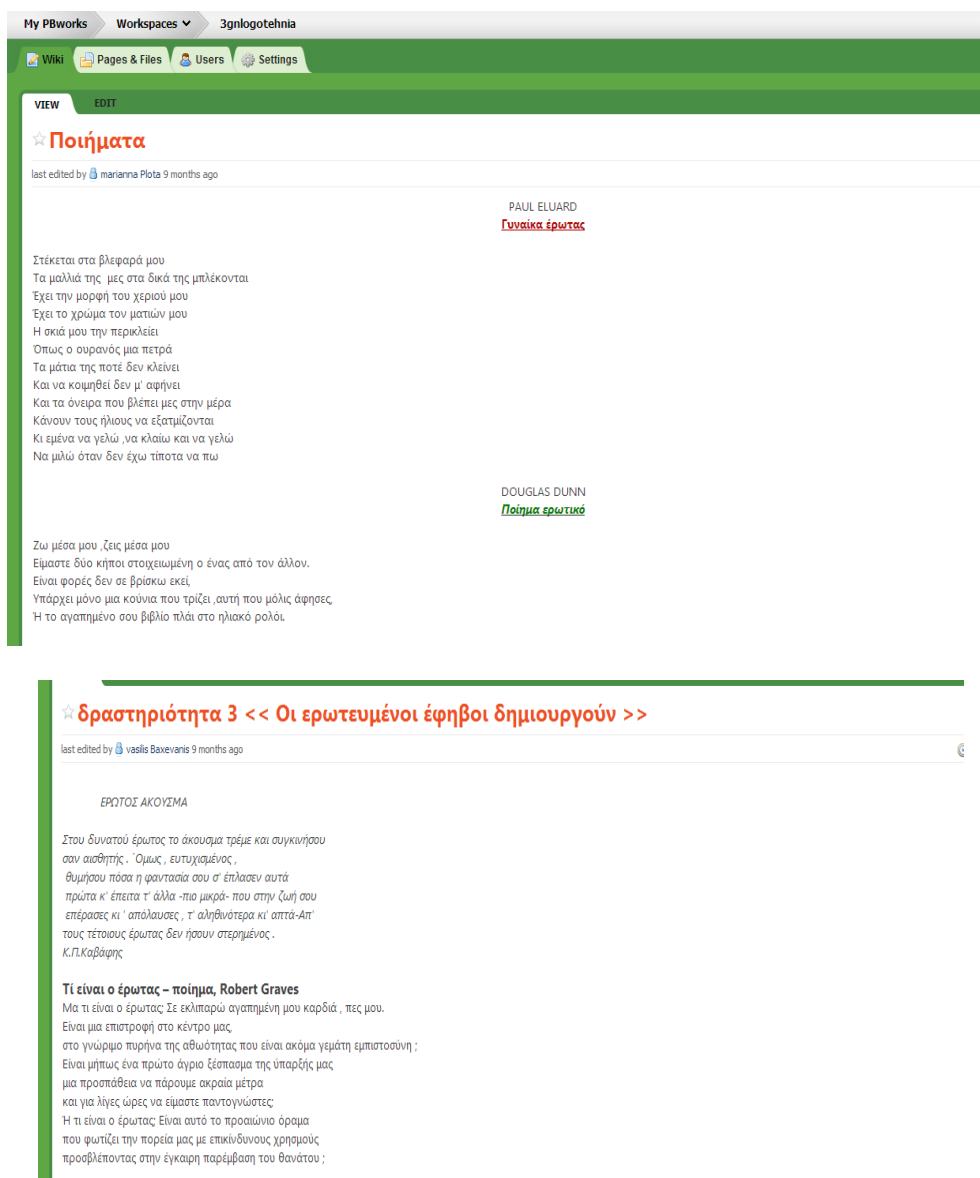
4^η ώρα

Την τρίτη ώρα της Β΄ φάσης μπορέσαμε να χρησιμοποιήσουμε το εργαστήριο πληροφορικής και να εργαστούν οι μαθητές σε μια δραστηριότητα δημιουργικής γραφής, αφού πρώτα γνώρισαν φορείς (ΚΕΘΕΑ, ΟΚΑΝΑ, Συνήγορος του Παιδιού) και τη διαδικτυακή κοινότητα Schooligans, στους οποίους μπορεί να απευθύνεται κάποιος αν αντιμετωπίζει αντίστοιχα προβλήματα με των ηρώων. Η δραστηριότητα αφορούσε στη «λύση» και στην αλλαγή στη ζωή των εφήβων ηρώων στην πορεία τους προς την ωρίμαση. Οι μαθητές στη δραστηριότητα δημιουργικής γραφής έπρεπε να υιοθετήσουν τη φωνή των ηρώων και να εκφράσουν τις σκέψεις τους, τις εξομολογήσεις τους (στην επόμενη σκηνή από εκεί που τους αφήνουμε στο τέλος του βιβλίου), σαν να πρόκειται για μια υποτιθέμενη προέκταση του χρόνου και του χώρου της πλοκής του κάθε βιβλίου. Επίσης, οι δύο ομάδες Α που ασχολούνταν με τους πρώτους εφηβικούς έρωτες είχαν να συνθέσουν ένα λεύκωμα με πίνακες ζωγραφικής, ταινίες, ποιήματα με θέμα ιστορίες αγάπης. Στόχος αυτής της δραστηριότητας ήταν να δώσουμε την ευκαιρία στους μαθητές-αναγνώστες να επεκτείνουν τη σκέψη τους, με αφορμή τα λογοτεχνικά αποσπάσματα που διάβασαν.

Τα αποτελέσματα για τις περισσότερες ομάδες δεν ήταν ικανοποιητικά σε αυτήν τη δραστηριότητα. Οι δύο ομάδες που είχαν ως θέμα τους εφηβικούς έρωτες

δημιούργησαν σελίδες στο Wiki για ποιήματα, τραγούδια και πίνακες, στις οποίες ανήρτησαν υλικό, αλλά στη συνέχεια δεν το συγκέντρωσαν όλο σε κάποιο περιβάλλον:

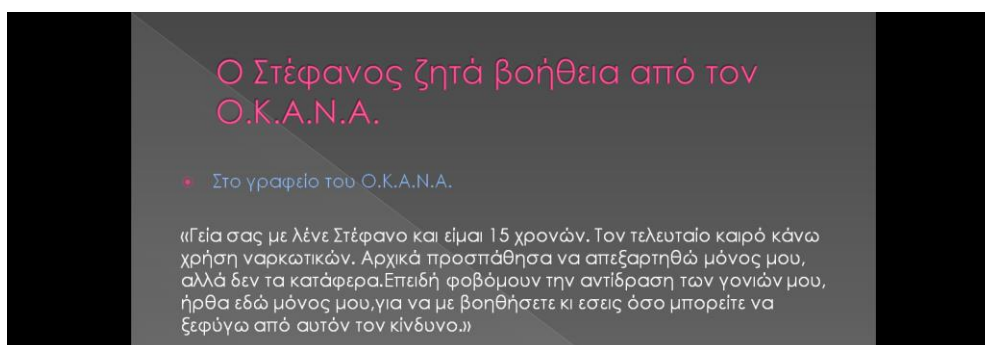
Εικόνα 9: Ποιήματα που επέλεξαν από την Ανθολογία ερωτικής ποίησης (εισ., μτφρ. Χ. Βλαβιανός)⁴

⁴ Τα επέλεξαν από τον τόμο *Ανθολογία Ερωτικής Ποίησης*, εισ.-μτφρ. Χάρης Βλαβιανός, Αθήνα, Πατάκης, 2013.

Επίσης, ανήρτησαν εικόνες με πίνακες ζωγραφικής, αλλά χωρίς να αναφέρουν το όνομα του ζωγράφου και τον τίτλο. Τέλος, στα τραγούδια που κατέγραψε η μία ομάδα περιλαμβάνονταν τραγούδια λαϊκά –το «Αγάπη που 'γινες δίκικοπο μαχαίρι» για παράδειγμα– και τραγούδια ελαφράς μουσικής της δεκαετίας του '50 του Γούναρη και του Γιαννακόπουλου, επιλογές που ομολογώ εξέπληξαν μιας και δεν ήταν στα αναμενόμενα αποτελέσματα.

Από τις άλλες ομάδες μόνο η ομάδα «Διχασμένοι» έγραψε και παρουσίασε την παρακάτω δραστηριότητα:

Εικόνα 10: Ο Στέφανος, ο ήρωας στο Ταξίδι που σκοτώνει στον ΟΚΑΝΑ

6^η-7^η ώρα

Οι δύο τελευταίες ώρες της Β' φάσης αφιερώθηκαν στην παρουσίαση των εργασιών των μαθητών. Όλες είχαν δημιουργήσει μία παρουσίαση, αλλά χωρίς να απαντήσουν σε όλα τα ερωτήματα που έθετε το φύλλο εργασίας. Επίσης, καμία ομάδα δεν έγραψε το μικρό κείμενο που θα συνοψιζε τις δραστηριότητές της, προκειμένου να το αναρτήσουμε στο ιστολόγιο του σχολείου, παρότι τους ζήτησα να το παραδώσουν ακόμα και μετά το τέλος των εργασιών μας. Ίσως ήταν δύσκολο για τους μαθητές να συνοψίσουν όλες αυτές τις πληροφορίες. Αν είχαμε χρόνο στη διάθεσή μας, θα μπορούσαμε να δούμε στην τάξη αυτήν την τελική δραστηριότητα της σύνοψης σε μια παράγραφο όλων των στοιχείων που είχαν συγκεντρωθεί.

Γ' φάση

8^η-9^η ώρα

Και οι δύο ώρες πραγματοποιήθηκαν στην αίθουσα του τμήματος. Την πρώτη ώρα οι μαθητές δούλεψαν στις ομάδες τους και κατήρτισαν τα ερωτηματολόγια που θα έδιναν στους συμμαθητές τους στο σχολείο. Είχαν όμως συνενωθεί οι ομάδες που ασχολούνταν με το ίδιο θέμα και έτσι προέκυψαν τρία ερωτηματολόγια. Τα τελευταία δέκα λεπτά οι ομάδες ανακοίνωσαν τις ερωτήσεις τους στην ολομέλεια της τάξης και όλοι μαζί συζητήσαμε κάποια σημεία που ήθελαν διευκρίνιση ή ερωτήσεις που θα μπορούσαν να παραλειφθούν ή να συνενωθούν με κάποιες άλλες για να μην είναι το ερωτηματολόγιο μακροσκελές και δυσκολέψει στην επεξεργασία των αποτελεσμάτων. Συζητήσαμε, ακόμη, σε ποια τμήματα θα απευθυνθεί κάθε ομάδα και πώς θα παρουσιαστούν τα αποτελέσματα την επόμενη ώρα. Η δραστηριότητα αυτή ευχαρίστησε πολύ στους μαθητές, γιατί θα επικοινωνούσαν με μαθητές από άλλα τμήματα για σκοπούς του μαθήματος.

Η δεύτερη ώρα πραγματοποιήθηκε και αυτή στην αίθουσα, αλλά με βιντεοπροβολέα και υπολογιστή για να παρουσιάσουν οι ομάδες τα αποτελέσματα των ερωτηματολογίων. Φροντίσαμε να έχει μεσολαβήσει μία βδομάδα από την προηγούμενη ώρα που καταρτίστηκαν τα ερωτηματολόγια, ώστε να προλάβουν οι μαθητές να επεξεργαστούν τα αποτελέσματα. Τα αποτελέσματα παρουσιάστηκαν σε γράφημα με μορφή «πίτας» από τις περισσότερες ομάδες και ενσωματώθηκαν στις παρουσιάσεις που είχαν ήδη δημιουργήσει.

ΣΤ. ΦΥΛΛΟ/Α ΕΡΓΑΣΙΑΣ

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ Ομάδα Α1:.....

Ένα από τα θέματα που βρήκαμε ότι απασχολεί τους εφήβους και καταλήξαμε να το εντάξουμε στο αφιέρωμα **«ΕΦΗΒΟΙ: ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ; ΝΑΙ! ΑΔΙΕΞΟΔΑ; ΟΧΙ!!»** της ηλεκτρονικής εφημερίδας μας είναι και αυτό των σχέσεων με το άλλο φύλο και τους πρώτους έρωτες των εφήβων. Στη λογοτεχνική παραγωγή για εφήβους των τελευταίων χρόνων, εξάλλου, συναντάμε αρκετά μυθιστορήματα γύρω από αυτό το θέμα.

Σας θυμίζω ότι και εμείς θα παρουσιάσουμε τα προβλήματα και τις ανησυχίες των εφήβων μέσα από τη λογοτεχνία, προκειμένου να πραγματοποιήσουμε στο τέλος μία ανάρτηση στην ιστοσελίδα του σχολείου σχετικά με αυτό το θέμα!

Πώς λοιπόν η λογοτεχνία χειρίζεται και αντιμετωπίζει ένα τόσο σημαντικό θέμα για τους εφήβους; Μας βοηθά να καταλάβουμε πώς συμπεριφέρονται οι έφηβοι σε αυτήν τη νέας μορφής σχέση που εισβάλλει ξαφνικά στη ζωή τους, την αναστατώνει και κυριαρχεί κάποιες φορές; Θα το διαπιστώσετε μέσα από την προσέγγιση των λογοτεχνικών ηρώων –του Παύλου, του Θοδωρή, της Βάσως– μέσα από τον προβληματισμό και τις σκέψεις που θα σας δημιουργήσουν. Οι επόμενες δραστηριότητες θα σας βοηθήσουν να ταξιδέψετε στον κόσμο τους!

Δραστηριότητα 1: «Η συνάντηση»

- ❖ **Η ζωή των δύο αγοριών –του Θοδωρή και του Παύλου– αναστατώνεται από την εμφάνιση των κοριτσιών.**
 - ✓ Πώς πλησιάζει ο καθένας το κάθε κορίτσι; Τι «θυσίες» κάνουν για αυτές; Θα μπορούσατε να πείτε ότι τις επιλογές τους τις χαρακτηρίζει ρομαντισμός; Γιατί;
 - Το κάθε αγόρι έχει να ξεπεράσει διάφορα εμπόδια και φόβους για να διατηρήσει τη σχέση του με το κορίτσι του. Ποια είναι αυτά και πόσο αλλάζει

η ζωή τους; Ας τους ακούσουμε να μιλούν για όλα αυτά οι ίδιοι, ο καθένας με το ύφος του και ανάλογα τον χαρακτήρα του:

✓ *«Ερωτεύεσαι και νιώθεις σα να έχεις φάει παραισθησιογόνα μανιτάρια»*, ποστάρει ο Παύλος στο blog του από τους schooligans. Ο Θοδωρής και ο Παύλος διαβάζουν το [μήνυμα](#) και γράφουν τα σχόλιά τους για να μιλήσουν για τη δική τους πρώτη αγάπη και για να σχολιάσουν όσα διαβάζουν στο μήνυμα. Τι γράφουν;

- Οι εμπειρίες αυτών των εφήβων σίγουρα σας βοηθούν να ξεκινήσετε το κείμενό σας σχετικά με τους πρώτους έρωτες της εφηβείας.
- Κρατήστε επομένως σημειώσεις για τη σύνταξή του, που μπορείτε να τις εμπλουτίζετε και με στοιχεία από τα επόμενα στάδια των εργασιών σας.
- Τις σημειώσεις και τις παρατηρήσεις σας τις ανεβάζετε και στην αντίστοιχη σελίδα/συζήτηση στην ηλεκτρονική σελίδα του μαθήματος, για να τις διαβάζετε και να τις επεξεργάζεστε όλοι μαζί.
- Μπορείτε ακόμα να δημιουργήσετε άλλο ένα κομμάτι στην ανάρτησή σας, στο οποίο, μέσα από τις εμπειρίες του Παύλου, της Ματούλας, του Θοδωρή, της Βάσως, θα αναφέρεστε στις δυσκολίες που είδατε να ζουν οι έφηβοι-ήρωες και πώς τις ξεπέρασαν.

Δραστηριότητα 2: «Πώς να της/του μιλήσω;»

❖ Η φωνή και τα συναισθήματα των ηρώων εκφράζονται με διάφορους τρόπους. Έτσι ο Παύλος θυμάται τη διαφήμιση με τη [σοκολάτα αμυγδάλου](#) που μοιραζόταν με τη Ματούλα, ενώ ο Θοδωρής με τη Βάσω ανταλλάσσουν αφιερώσεις στον ραδιοφωνικό σταθμό «Z13».

- ✓ Οι ιδέες αυτές της Βούλας Μάστορη και του Βασίλη Κουνέλη, των δημιουργών δηλαδή των ερωτευμένων εφήβων-ηρώων, από όσο φαίνεται είναι πετυχημένες για να εκφράσουν οι ήρωές τους τα

αισθήματά τους. Ποιους ιδιαίτερους τρόπους χρησιμοποιεί κάθε δημιουργός για να δείξει τι νιώθει ο ήρώας του; Ποιον θεωρείτε πιο πετυχημένο; Ποιον θα διαλέγατε εσείς;

- ✓ Μπείτε και εσείς στη θέση των συγγραφέων και προσπαθήστε να γράψετε **ένα ποίημα**, να σκεφθείτε και να γράψετε το «**σενάριο**» μιας **διαφήμισης –ακόμα και να τη «γυρίσετε»**– να κάνετε μια **αφιέρωση** σε ραδιοφωνικό σταθμό με θέμα σας τον έρωτα.
- Στο τέλος αυτής της δραστηριότητας μην παραλείψετε να συμπληρώσετε τις σημειώσεις για την ανάρτησή σας για το **πώς η λογοτεχνία μάς βοηθά να γνωρίσουμε τους ερωτευμένους εφήβους και τη συμπεριφορά τους**.

Δραστηριότητα 3: «Οι ερωτευμένοι έφηβοι δημιουργούν»

- Οι εμπειρίες που έζησαν ο Θοδωρής και ο Παύλος μάς έδειξαν πώς μπορεί ένας έφηβος να εκφράσει τα αισθήματά του.
 - ✓ Ο Παύλος και ο Θοδωρής δημιουργούν με το λογισμικό δημιουργίας παρουσιάσεων μια **ηλεκτρονική πινακοθήκη** με εικόνες, σχόλια και βίντεο για γνωστές **ιστορίες αγάπης** από τη **μυθολογία**, τη **λογοτεχνία**, τη **ζωγραφική**, τον **κινηματογράφο**. Τι δημιουργούν;
- Οι δημιουργίες σας αυτές έχουν συμπληρώσει το κείμενό σας με τις απεικονίσεις του έρωτα σε διάφορες μορφές τέχνης.
- Και με τίτλο, ίσως, «**ΜΗ ΔΙΣΤΑΖΕΙΣ! ΑΝΑΖΗΤΗΣΕ ΤΟΝ ΑΛΛΟ!**» –πώς σας φαίνεται;– μπορείτε να μιλήσετε για όσα κερδίζει ένας έφηβος από την ένταση της πρώτης αγάπης.
- **Και θυμηθείτε!!** Πριν παρουσιάσετε το κείμενό σας ελέγξτε και αξιολογήστε:
 - ✓ κατά πόσο έχετε παρουσιάσει με ξεκάθαρο τρόπο τις σκέψεις σας για τους εφηβικούς έρωτες
 - ✓ και αν έχετε εξηγήσει πώς τους αναπαριστούν τα λογοτεχνικά κείμενα –μιας και αυτό ήταν το υλικό σας.

Έτσι και η εργασία σας θα είναι πλήρης και θα βοηθήσετε και τους συμμαθητές-αναγνώστες σας να προσεγγίσουν αυτό το τόσο σημαντικό θέμα.

☺ Ρωτήστε και τους συμμαθητές σας!

- Οι συμμαθητές σας σίγουρα έχουν να πουν πολλά για το θέμα των σχέσεων με το άλλο φύλο.
- ☞ Συντάξτε ένα ερωτηματολόγιο με το οποίο μπορείτε να ερευνήσετε τι τους δυσκολεύει στη σχέση τους με το άλλο φύλο. Ερευνήστε, επίσης, αν οι δυσκολίες διαφέρουν ανάμεσα στα αγόρια και τα κορίτσια.
- ☞ Παρουσιάστε τα συμπεράσματά σας στην ανάρτηση που θα κάνετε.

Φύλλο εργασίας Ομάδα Α2:.....

Ένα από τα θέματα που βρήκαμε ότι απασχολεί τους εφήβους και καταλήξαμε να το εντάξουμε στο αφιέρωμα **«ΕΦΗΒΟΙ: ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ; ΝΑΙ! ΑΔΙΕΞΟΔΑ; ΟΧΙ!!»** της ηλεκτρονικής εφημερίδας μας είναι και αυτό των σχέσεων με το άλλο φύλο και τους πρώτους έρωτες των εφήβων. Στη λογοτεχνική παραγωγή για εφήβους των τελευταίων χρόνων, εξάλλου, συναντάμε αρκετά μυθιστορήματα γύρω από αυτό το θέμα.

Σας θυμίζω ότι και εμείς θα παρουσιάσουμε τα προβλήματα και τις ανησυχίες των εφήβων μέσα από τη λογοτεχνία, προκειμένου να πραγματοποιήσουμε στο τέλος μία ανάρτηση στην ιστοσελίδα του σχολείου σχετικά με αυτό το θέμα!

Πώς λοιπόν η λογοτεχνία χειρίζεται και αντιμετωπίζει ένα τόσο σημαντικό θέμα για τους εφήβους; Μας βοηθά να καταλάβουμε πώς συμπεριφέρονται οι έφηβοι σε αυτήν τη νέας μορφής σχέση που εισβάλλει ξαφνικά στη ζωή τους, την αναστατώνει και κυριαρχεί κάποιες φορές; Θα το διαπιστώσετε μέσα από την προσέγγιση των λογοτεχνικών ηρώων –του Τζος, του Θοδωρή, της Βάσως–, μέσα από τον προβληματισμό και τις σκέψεις που θα σας δημιουργήσουν. Οι επόμενες δραστηριότητες θα σας βοηθήσουν να ταξιδέψετε στον κόσμο τους!

Δραστηριότητα 1: «**Η συνάντηση**»

- ❖ **Η ζωή των αγοριών –του Θοδωρή, του Τζος– αναστατώνεται από την εμφάνιση των κοριτσιών.**
 - ✓ Πώς πλησιάζει ο καθένας το κάθε κορίτσι; Τι «θυσίες» κάνουν για αυτές; Θα μπορούσατε να πείτε ότι τις επιλογές τους τις χαρακτηρίζει ρομαντισμός; Γιατί;
 - Το κάθε αγόρι έχει να ξεπεράσει διάφορα εμπόδια και φόβους για να διατηρήσει τη σχέση του με το κορίτσι του. Ποια είναι αυτά και πόσο αλλάζει η ζωή τους; Ας τους ακούσουμε να μιλούν για όλα αυτά οι ίδιοι, ο καθένας με το ύφος του και ανάλογα με τον χαρακτήρα του:

✓ *«Ερωτεύεσαι και νιώθεις σα να έχεις φάει παραισθησιογόναμανιτάρια ...»*, ποστάρει ένας άλλος έφηβος, ο Παύλος, στο blog του από τους schooligans. Ο Θοδωρής και ο Τζος διαβάζουν το [μήνυμα](#) και γράφουν τα σχόλιά τους για να μιλήσουν για τη δική τους πρώτη αγάπη και για να σχολιάσουν όσα διαβάζουν στο μήνυμα. Τι γράφουν;

- Οι εμπειρίες αυτών των εφήβων σίγουρα σας βοηθούν να ξεκινήσετε το κείμενό σας σχετικά με τους πρώτους έρωτες της εφηβείας.
- Κρατήστε επομένως σημειώσεις για τη σύνταξή του, που μπορείτε να τις εμπλουτίζετε και με στοιχεία από τα επόμενα στάδια των εργασιών σας.
- Τις σημειώσεις και τις παρατηρήσεις σας τις ανεβάζετε και στην αντίστοιχη σελίδα/συζήτηση στην ηλεκτρονική σελίδα του μαθήματος για να τις διαβάζετε και να τις επεξεργάζεστε όλοι μαζί.
- Μπορείτε ακόμα να δημιουργήσετε άλλο ένα κομμάτι, όπου μέσα από τις εμπειρίες του Τζος, του Θοδωρή, της Βάσως, θα αναφέρεστε στις δυσκολίες που είδατε να ζουν οι έφηβοι-ήρωες και πώς τις ξεπέρασαν.

Δραστηριότητα 2: «Πώς να της/του μιλήσω;»

❖ Η φωνή και τα συναισθήματα των ηρώων εκφράζονται με διάφορους τρόπους. Έτσι ο Τζος γράφει ποιήματα για την Κλάρα και φαντάζεται τον εαυτό του ως άλλο Κουασιμόδο να τον βοηθά η Εσμεράλδα- Κλάρα, ενώ ο Θοδωρής με τη Βάσω ανταλλάσσουν αφιερώσεις στον ραδιοφωνικό σταθμό «Z13».

- ✓ Οι ιδέες αυτές του Φρίντρικ Έρλινγκς και του Βασίλη Κουνέλη, των δημιουργών δηλαδή των ερωτευμένων εφήβων-ηρώων, από όσο φαίνεται είναι πετυχημένες για να εκφράσουν οι ήρωές τους τα αισθήματά τους. Ποιους ιδιαίτερους τρόπους χρησιμοποιεί κάθε

δημιουργός για να δείξει τι νιώθει ο ήρωάς του; Ποιον θεωρείτε πιο πετυχημένο; Ποιον θα διαλέγατε εσείς;

- ✓ Μπείτε και εσείς στη θέση των συγγραφέων και προσπαθήστε να γράψετε **ένα ποίημα**, να σκεφθείτε και να γράψετε το **«σενάριο» μιας διαφήμισης –ακόμα και να τη «γυρίσετε»**– να κάνετε μια **αφιέρωση** σε ραδιοφωνικό σταθμό με θέμα σας τον έρωτα.
- Στο τέλος αυτής της δραστηριότητας μην παραλείψετε να συμπληρώσετε τις σημειώσεις για το κείμενο που γράφετε για το πώς η λογοτεχνία μάς βοηθά να γνωρίσουμε τους ερωτευμένους εφήβους και τη συμπεριφορά τους.

Δραστηριότητα 3: «Οι ερωτευμένοι έφηβοι δημιουργούν»

- Οι εμπειρίες που έζησαν ο Θοδωρής και ο Τζος μας έδειξαν πώς μπορεί ένας έφηβος να εκφράσει τα αισθήματά του.
 - ✓ Ο Τζος αποφασίζει να δημιουργήσει μια μικρή ανθολογία ποιημάτων με θέμα τον έρωτα και να την εκδώσει ηλεκτρονικά www.issuu.com. Ποιο είναι το δημιούργημά του;
 - ✓ Ο Θοδωρής δημιουργεί με το λογισμικό παρουσιάσεων μια **ηλεκτρονική πινακοθήκη** με εικόνες, σχόλια και βίντεο για γνωστές **ιστορίες αγάπης** από τη **μυθολογία**, τη **λογοτεχνία**, τη **ζωγραφική**, τον **κινηματογράφο**. Τι δημιουργεί;
- Οι δημιουργίες σας αυτές έχουν συμπληρώσει την ανάρτησή σας με τις απεικονίσεις του έρωτα σε διάφορες μορφές τέχνης.
- Και με τίτλο, ίσως, **«ΜΗ ΔΙΣΤΑΖΕΙΣ! ΑΝΑΖΗΤΗΣΕ ΤΟΝ ΑΛΛΟ!»** –πώς σας φαίνεται;– μπορείτε να μιλήσετε για όσα κερδίζει ένας έφηβος από την ένταση της πρώτης αγάπης.
- **Και θυμηθείτε!!** Πριν παρουσιάσετε το κείμενό σας ελέγξτε και αξιολογήστε:
 - ✓ κατά πόσο έχετε παρουσιάσει με ξεκάθαρο τρόπο τις σκέψεις σας για τους εφηβικούς έρωτες

- ✓ και αν έχετε εξηγήσει πώς τους αναπαριστούν τα λογοτεχνικά κείμενα – μιας και αυτό ήταν το υλικό σας.

Έτσι και η εργασία σας θα είναι πλήρης και θα βοηθήσετε και τους συμμαθητές-αναγνώστες σας να προσεγγίσουν αυτό το τόσο σημαντικό θέμα.

☺ Ρωτήστε και τους συμμαθητές σας!

- Οι συμμαθητές σας σίγουρα έχουν να πουν πολλά για το θέμα των σχέσεων με το άλλο φύλο.
- ☞ Συντάξτε ένα ερωτηματολόγιο με το οποίο μπορείτε να ερευνήσετε τι τους δυσκολεύει στη σχέση τους με το άλλο φύλο. Ερευνήστε, επίσης, αν οι δυσκολίες διαφέρουν ανάμεσα στα αγόρια και τα κορίτσια.
- ☞ Παρουσιάστε τα συμπεράσματά σας στην ανάρτηση που θα κάνετε.

Φύλλο εργασίας **Ομάδα Β:**

Ένα από τα θέματα που βρήκαμε ότι απασχολεί τους εφήβους και καταλήξαμε να το εντάξουμε στο αφιέρωμα **«ΕΦΗΒΟΙ: ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ; ΝΑΙ!! ΑΔΙΕΞΟΔΑ; ΟΧΙ!!»** της ηλεκτρονικής εφημερίδας μας είναι τα προβλήματα των εφήβων με τους γονείς τους. Στη λογοτεχνική παραγωγή για εφήβους των τελευταίων χρόνων εξάλλου συναντάμε αρκετά μυθιστορήματα γύρω από αυτό το θέμα.

Σας θυμίζω ότι και εμείς θα παρουσιάσουμε τα προβλήματα και τις ανησυχίες των εφήβων μέσα από τη λογοτεχνία προκειμένου να πραγματοποιήσουμε στο τέλος μία ανάρτηση στην ιστοσελίδα του σχολείου σχετικά με αυτό το θέμα!

Πώς λοιπόν η λογοτεχνία χειρίζεται και αντιμετωπίζει ένα τόσο σημαντικό πρόβλημα; Μας βοηθά να καταλάβουμε γιατί οι σχέσεις με την οικογένεια καθορίζουν την πορεία των εφήβων προς την ενηλικίωση; Θα το διαπιστώσετε μέσα από την προσέγγιση των λογοτεχνικών ηρώων –του Γιάννη και της Ανατολής–, μέσα από τον προβληματισμό και τις σκέψεις που θα σας δημιουργήσουν. Οι επόμενες δραστηριότητες θα σας βοηθήσουν να ταξιδέψετε στον κόσμο τους!

Δραστηριότητα 1: «**Η έλλειψη επικοινωνίας - Η σύγκρουση**»

- Ο Γιάννης είτε στη Θεσσαλονίκη είτε στην Αθήνα συγκρούεται έντονα με τον πατέρα του.
 - ✓ Για ποια θέματα γίνεται η σύγκρουση αυτή;
 - ✓ «Δεν καταλάβαινε πως το θέμα μου δεν ήταν ο θάνατος της μητέρας των φίλων μου αλλά.....». Συνεχίστε τα λόγια που θα έλεγε ο Γιάννης προσπαθώντας να εξηγήσει τι ήταν αυτό που πραγματικά ήταν το θέμα με τον πατέρα του, τι τον ενοχλούσε σε αυτόν. Πρώτα, όμως, **ακούστε** και το **«Τσιφτετέλι»** –που τόσο εκνευρίζει τον πατέρα του– από το συγκρότημα Τρύπες για να καταλάβετε έναν ακόμη λόγο που ο Γιάννης ενοχλείται από τη συμπεριφορά και τη ζωή του πατέρα του.
- Η Ανατολή συγκρούεται με τον πατέρα της πολύ έντονα.

- ✓ Τι νομίζετε ότι φταίει;
- ✓ Τι θα σκεφτόταν μετά τη βίαιη συμπεριφορά του πατέρα της;
Καταγράψτε τις σκέψεις της σαν να έγραφε το ημερολόγιό της.
- Οι εμπειρίες αυτών των εφήβων σίγουρα σας βοηθούν να ξεκινήσετε το κείμενό σας σχετικά με τις αιτίες της κρίσης στις οικογενειακές σχέσεις. Κρατήστε επομένως σημειώσεις για τη σύνταξή του, που μπορείτε να τις εμπλουτίζετε και με στοιχεία από τα επόμενα στάδια των εργασιών σας.
- Τις σημειώσεις και τις παρατηρήσεις σας τις ανεβάζετε και στην αντίστοιχη σελίδα/συζήτηση στην ηλεκτρονική σελίδα του μαθήματος για να τις διαβάζετε και να τις επεξεργάζεστε όλοι μαζί.

Δραστηριότητα 2: «Οι έφηβοι αντιδρούν»

- ❖ Η μουσική κυριαρχεί στη ζωή των εφήβων και την καθορίζει. Η Σώτη Τριανταφύλλου και ο Φίλιππος Μανδηλαράς την κάνουν πρωταγωνιστή στη ζωή των ηρώων τους και των βιβλίων που γράφουν.
- Η Ανατολή, η ηρωίδα της Τριανταφύλλου σε κάποιο σημείο δηλώνει «με έσωσαν οι [Creedence](#)» και «άκουγα ξανά και ξανά το Cosmo's factory των Creedence». Ο Γιάννης, ο ήρωας του Μανδηλαρά στις δύσκολες στιγμές του ακούει [Τρύπες](#). Η ροκ μουσική σώζει τους εφήβους. Ας παρατηρήσουμε πώς
 - οι Creedence [τραγουδούν](#), η Ανατολή ακούει και σκέφτεται τη ζωή της:
“Before you [accuse me](#), take a look at yourself” (=πριν με κατηγορήσεις, ρίξε μια ματιά στον εαυτό σου),
“They 're selling independence [Mortgage](#) on my life” (= ξεπουλάνε την ανεξαρτησία, βάζουν υποθήκη στη ζωή μου).
- ✓ Γιατί νομίζετε ότι η Ανατολή βρίσκει τον εαυτό της στα τραγούδια τους; Πώς οι στίχοι σχετίζονται με τη ζωή της στο σπίτι της; **Τι**

γράφει στο ημερολόγιό της για το πώς «την έσωσε» αυτό το συγκρότημα;

- Οι Τρύπες [τραγουδούν](#) και ο Γιάννης «απογειώνεται»:

Θυμάμαι ένα σπίτι που γιάτρευε τη θλίψη μου
στη στοιχειωμένη του σιωπή
μα δεν θυμάμαι, δεν θυμάμαι
αν πέρασα ποτέ μου από 'κει
Δεν θυμάμαι, δεν θυμάμαι
αν έζησα ποτέ μου μέσα εκεί

Θυμάμαι ένα σπίτι με βγαλμένες τις πόρτες
που σύχναζαν μέσα του οι ανίκανες ώρες
Ένα σπίτι μεθυσμένο απ' τα χνώτα της νύχτας
να ζητάει στο σκοτάδι τη σκιά της αλήθειας

- ✓ Πώς συνδέει ο Γιάννης τους στίχους αυτούς με τη ζωή του στο σπίτι του;
- ✓ [Ακούστε](#) και άλλα τραγούδια που άκουγε ο Γιάννης από το άλμπουμ [9 πληρωμένα τραγούδια](#) του συγκροτήματος Τρύπες και προσπαθήστε να συνδέσετε στίχους με τη ζωή του σε ένα αρχείο παρουσίασης, γράφοντας σε χωριστές διαφάνειες τους στίχους κάθε τραγουδιού και βάζοντας ως υπερσυνδέσεις σημεία του κειμένου.
- Τι παρατηρήσεις κάνετε για τον ρόλο της μουσικής στη ζωή των εφήβων; Πόσο τους βοηθά να αντιμετωπίσουν τα προβλήματα στο σπίτι τους;
 - ✓ Γράψτε **μία παράγραφο** για να τη χρησιμοποιήσετε στο κείμενό σας σχετικά με τη μουσική, η οποία παρουσιάζεται ως ένας ακόμη ήρωας των βιβλίων της Τριανταφύλλου και του Μανδηλαρά και της παρουσίασης των δύσκολων οικογενειακών σχέσεων.

Δραστηριότητα 3: «Η φωνή των εφήβων ακούγεται δυνατά»

- ❖ Ο Γιάννης αισθάνεται αγανάκτηση με τη συμπεριφορά του πατέρα του και καθώς δεν έχει κοντά του τους φίλους του από τη Θεσσαλονίκη αποφασίζει να γράψει στην ηλεκτρονική στήλη «[Dear Schooligans](#)» για ό,τι τον απασχολεί.
 - ✓ Τι γράφει για τις σχέσεις που έχει με την οικογένειά του;
 - ❖ Η Ανατολή μαθαίνει για τον [Συνήγορο του Παιδιού](#) και αποφασίζει να μιλήσει για τη βία συμπεριφορά του πατέρα της.
 - ✓ Επισκέπτεται τα γραφεία του Συνήγορου και τους λέει: «.....»
 - Οι σημειώσεις σας πλέον έχουν συμπληρωθεί και με την προσπάθεια και απόφαση των ηρώων μας να μιλήσουν και να αντιμετωπίσουν τα προβλήματα με την οικογένειά τους.
 - Μπορείτε, λοιπόν, να δημιουργήσετε άλλο ένα κομμάτι στο κείμενο που θα αναρτήσετε, στο οποίο μέσα από τις εμπειρίες του Γιάννη και της Ανατολής θα αναφέρεστε στις δυσκολίες που είδατε να ζουν οι έφηβοι-ήρωες και στους τρόπους που τους βοήθησαν να τις αντιμετωπίσουν.
 - Και με τίτλο, ίσως, «**ΕΝΗΜΕΡΩΣΟΥ!**» –πώς σας φαίνεται;– μπορείτε να δώσετε πληροφορίες σε συμμαθητές σας για τα προβλήματα στην οικογένεια που ζουν οι έφηβοι και από πού μπορούν να ζητήσουν βοήθεια και συμπαράσταση και με ποιον τρόπο.
 - **Και θυμηθείτε!!** Πριν παρουσιάσετε το κείμενό σας ελέγξτε και αξιολογήστε:
 - ✓ κατά πόσο έχετε παρουσιάσει με ξεκάθαρο τρόπο τις σκέψεις σας για τις οικογενειακές σχέσεις
 - ✓ και αν έχετε εξηγήσει πώς τις αναπαριστούν τα λογοτεχνικά κείμενα –μιας και αυτό ήταν το υλικό σας.
- Έτσι και η εργασία σας θα είναι πλήρης και θα βοηθήσετε και τους συμμαθητές-αναγνώστες σας να προσεγγίσουν αυτό το τόσο σημαντικό θέμα.

☺ Ρωτήστε και τους συμμαθητές σας!

- Οι συμμαθητές σας σίγουρα έχουν να πουν πολλά για το θέμα των σχέσεων με την οικογένειά τους.

☞ Συντάξτε ένα ερωτηματολόγιο με το οποίο μπορείτε να ερευνήσετε τους λόγους σύγκρουσης των συμμαθητών σας με τους γονείς, τα συναισθήματα που νιώθουν και τον τρόπο που αντιδρούν.

☞ Παρουσιάστε τα συμπεράσματά σας στην ανάρτηση που θα κάνετε.

Φύλλο εργασίας **Ομάδα Γ1**:

Ένα από τα θέματα που βρήκαμε ότι απασχολεί τους εφήβους και καταλήξαμε να το εντάξουμε στο αφιέρωμα **«ΕΦΗΒΟΙ: ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ; ΝΑΙ! ΑΔΙΕΞΟΔΑ; ΟΧΙ!!»** της ηλεκτρονικής εφημερίδας μας είναι το πρόβλημα της χρήσης ναρκωτικών ουσιών. Στη λογοτεχνική παραγωγή για εφήβους των τελευταίων χρόνων εξάλλου βλέπουμε σημαντικά μυθιστορήματα γύρω από αυτό το θέμα.

Σας θυμίζω ότι και εμείς θα παρουσιάσουμε τα προβλήματα και τις ανησυχίες των εφήβων μέσα από τη λογοτεχνία προκειμένου να πραγματοποιήσουμε στο τέλος μία ανάρτηση στην ιστοσελίδα του σχολείου σχετικά με αυτό το θέμα!

Πώς λοιπόν η λογοτεχνία χειρίζεται και αντιμετωπίζει ένα τόσο σημαντικό κοινωνικό πρόβλημα; Μας βοηθά να καταλάβουμε γιατί κάποιοι έφηβοι πέφτουν σε αυτήν την παγίδα; Και πώς την ξεπερνούν; Θα το διαπιστώσετε μέσα από την προσέγγιση λογοτεχνικών ηρώων, μέσα από τον προβληματισμό και τις σκέψεις που θα σας δημιουργήσουν. Οι επόμενες δραστηριότητες θα σας βοηθήσουν να ταξιδέψετε στον κόσμο τους.

Δραστηριότητα 1: «Πώς και γιατί άρχισαν όλα;»

- Αναζητώντας τις αιτίες που οδήγησαν την **Κωνσταντίνα** στη χρήση ναρκωτικών ουσιών ας δούμε στα πρώτα αποσπάσματα:
- * τις **αλλαγές που συνέβησαν στη ζωή της και πώς είναι αυτή η νέα της ζωή**: πώς βρέθηκε να ζει στην Κυψέλη, ποια είναι η σχέση της με τη γιαγιά της, πώς η ίδια αντιδρά
- * **τη ζωή της στο Άαχεν**, έτσι όπως παρουσιάζεται μέσα από τις συνεχείς αναδρομές που κάνει.
- ✓ Κρατήστε σημειώσεις ενόσω διαβάζετε για αυτά τα θέματα και **αναδιηγηθείτε** τη ζωή της σε μια **παράγραφο**, προσπαθώντας να κάνετε συγκρίσεις ανάμεσα στη ζωή της στη Γερμανία και στην Κυψέλη. Μπορείτε μάλιστα να εκφράσετε και τις πρώτες σας σκέψεις για τους

λόγους που οδηγούν την Κωνσταντίνα να θέλει να ξεφύγει από τη νέα της πραγματικότητα.

Θα σας βοηθήσει και ο παρακάτω πίνακας:

Η ζωή στο Άαχεν		Η ζωή στην Κυψέλη	
Με ποιον ζει;	Είναι ευχαριστημένη ή όχι και γιατί;	Με ποιον ζει;	Είναι ευχαριστημένη ή όχι και γιατί ;

- Οι εμπειρίες αυτές της Κωνσταντίνας σίγουρα σας βοηθούν να ξεκινήσετε το κείμενό σας σχετικά με τις αιτίες που οδηγούν τα νέα παιδιά στα ναρκωτικά. Κρατήστε, επομένως, σημειώσεις για τη σύνταξή του, που μπορείτε να τις εμπλουτίζετε και με στοιχεία από τα επόμενα στάδια των εργασιών σας.
- Τις σημειώσεις και τις παρατηρήσεις σας τις ανεβάζετε και στην αντίστοιχη σελίδα/συζήτηση στην ηλεκτρονική σελίδα του μαθήματος για να τις διαβάσετε και να τις επεξεργάζεστε όλοι μαζί.

Δραστηριότητα 2: «Οι δυσκολίες και ο αγώνας των παιδιών να ξεφύγουν»

- ❖ Η Άλκη Ζέη στο μυθιστόρημά της *Η Κωνσταντίνα και οι αρχές της* ανάμεσα στα άλλα χρησιμοποιεί και δύο λογοτεχνικά ευρήματα για να μιλήσει για την περιπέτεια της ηρώιδας της, της Κωνσταντίνας. Ας δούμε αν και πώς μπορούν να μας βοηθήσουν να καταλάβουμε τι συμβαίνει στην έφηβη ηρώίδα της.
- **«Οι δύο Κωνσταντίνες»:** ανάμεσα στα άλλα πρόσωπα που εμφανίζονται στην αφήγηση της Κωνσταντίνας είναι και η «άλλη» Κωνσταντίνα. Σκεφθείτε και κρατήστε σημειώσεις για τα παρακάτω ερωτήματα:

- ✓ Πότε πρωτοεμφανίζεται και πώς συμπεριφέρεται; Τι νομίζετε ότι αντιπροσωπεύει στη ζωή της αφηγήτριας Κωνσταντίνας;
- ✓ Γιατί η Άλκη Ζέη δημιουργεί αυτό το «πρόσωπο»; Παρατηρήστε και ποιο ρηματικό πρόσωπο χρησιμοποιεί για την παρουσία κάθε μίας από τις δύο Κωνσταντίνες.
- ✓ Μετά τον προβληματισμό σας για τις «δύο Κωνσταντίνες», μπορείτε να τις φανταστείτε να συζητούν όταν η Κωνσταντίνα πρέπει να πάρει την κρίσιμη απόφαση για τη ζωή της και **να γράψετε τον διάλόγό τους;**
- Μία πολύ χαρακτηριστική εικόνα της Κωνσταντίνας είναι «να **παλεύει με τις αράχνες της**» σε διάφορες στιγμές της ζωής της. Εξάλλου η εικόνα της Κωνσταντίνας συνδέεται με τις αράχνες της και στον τίτλο.
 - ✓ Σε ποιες στιγμές της ζωής της εμφανίζονται οι αράχνες και η «πάλη» με αυτές;
 - ✓ Συμφωνείτε με την τόσο έντονη σύνδεση της Κωνσταντίνας με τις αράχνες που κάνει η Ζέη; Πώς θα την ερμηνεύατε εσείς;
- Σας βοήθησαν αυτές οι λογοτεχνικές επιλογές της Ζέη να πλησιάσετε την Κωνσταντίνα, να καταλάβετε τι την οδήγησε στην παγίδα των ναρκωτικών, αλλά και τη θέλησή της να απομακρυνθεί από τον αδιέξοδο κόσμο των ναρκωτικών; **Θα λέγατε ότι είναι πετυχημένες ως ιδέες, ως λογοτεχνικά ευρήματα;**

Δραστηριότητα 3: «Ναι στη ζωή!»

- ❖ «Μόνη σου, Κωνσταντίνα, όταν το αποφασίσεις και θελήσεις να ξέρεις», λέει η Μαρίνα. Και η Κωνσταντίνα αποφασίζει.
 - ✓ Τι νομίζετε ότι την έκανε τελικά να πάρει την κρίσιμη απόφαση για τη ζωή της;

- ✓ Η Κωνσταντίνα επισκέπτεται την ηλεκτρονική κοινότητα του [ΚΕΘΕΑ](#) και μιλά για την εμπειρία της και την απόφασή της για «[ΣΤΡΟΦΗ στη Ζωή](#)». Τι γράφει στο μήνυμά της;
 - Οι σημειώσεις σας πλέον έχουν συμπληρωθεί και με την προσπάθεια και απόφαση των ηρώων μας να ξεφύγουν.
 - Μπορείτε, λοιπόν, να δημιουργήσετε άλλο ένα κομμάτι στο κείμενό σας, όπου μέσα από τις εμπειρίες της Κωνσταντίνας θα αναφέρεστε στα όσα καταστροφικά συμβαίνουν στη ζωή ενός εφήβου εξαιτίας της χρήσης ναρκωτικών.
 - Και με τίτλο, ίσως, «**ΕΝΗΜΕΡΩΣΟΥ!**» –πώς σας φαίνεται;– μπορείτε να δώσετε πληροφορίες σε συμμαθητές σας για τις θεραπευτικές κοινότητες και οργανισμούς και το έργο τους για την απεξάρτηση από τα ναρκωτικά και την επανένταξη.
 - **Και θυμηθείτε!!** Πριν παρουσιάσετε το κείμενό σας ελέγξτε και αξιολογήστε:
 - ✓ κατά πόσο έχετε παρουσιάσει με ξεκάθαρο τρόπο τις σκέψεις σας για τους λόγους που οδηγούν κάποιους εφήβους στις ναρκωτικές ουσίες και τον τρόπο που αντιμετωπίζουν τη ζωή τους,
 - ✓ πώς το θέμα αυτό το αναπαριστούν τα λογοτεχνικά κείμενα –μιας και αυτό ήταν το υλικό σας.
- Έτσι και η εργασία σας θα είναι πλήρης και θα βοηθήσετε και τους συμμαθητές-αναγνώστες σας να προσεγγίσουν αυτό το τόσο σημαντικό θέμα.

☺ Ρωτήστε και τους συμμαθητές σας!

- Οι συμμαθητές σας σίγουρα έχουν να σας εκθέσουν πολλούς προβληματισμούς τους για το πρόβλημα των ναρκωτικών.

☞ Συντάξτε ένα ερωτηματολόγιο και ρωτήστε τους συμμαθητές σας να πουν τη γνώμη τους για τους λόγους που οδηγούν έναν νέο στη χρήση ναρκωτικών ουσιών

και τους τρόπους με τους οποίους μπορεί να αντιμετωπίσει αυτό το σοβαρό πρόβλημα.

☞ Παρουσιάστε τα συμπεράσματά σας στην ανάρτησή σας.

Φύλλο εργασίας **Ομάδα Γ2:**

Ένα από τα θέματα που βρήκαμε ότι απασχολεί τους εφήβους και καταλήξαμε να το εντάξουμε στο αφιέρωμα **«ΕΦΗΒΟΙ: ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ; ΝΑΙ! ΑΔΙΕΞΟΔΑ; ΟΧΙ!!»** της ηλεκτρονικής εφημερίδας μας είναι το πρόβλημα της χρήσης ναρκωτικών ουσιών. Στη λογοτεχνική παραγωγή για εφήβους των τελευταίων χρόνων, εξάλλου, βλέπουμε σημαντικά μυθιστορήματα γύρω από αυτό το θέμα.

Σας θυμίζω ότι και εμείς θα παρουσιάσουμε τα προβλήματα και τις ανησυχίες των εφήβων μέσα από τη λογοτεχνία, προκειμένου να πραγματοποιήσουμε στο τέλος μία ανάρτηση στην ιστοσελίδα του σχολείου σχετικά με αυτό το θέμα!

Πώς λοιπόν η λογοτεχνία χειρίζεται και αντιμετωπίζει ένα τόσο σημαντικό κοινωνικό πρόβλημα; Μας βοηθά να καταλάβουμε γιατί κάποιοι έφηβοι πέφτουν σε αυτήν την παγίδα; Και πώς την ξεπερνούν; Θα το διαπιστώσετε μέσα από την προσέγγιση λογοτεχνικών ηρώων, μέσα από τον προβληματισμό και τις σκέψεις που θα σας δημιουργήσουν. Οι επόμενες δραστηριότητες θα σας βοηθήσουν να ταξιδέψετε στον κόσμο τους.

Δραστηριότητα 1: **«Πώς και γιατί άρχισαν όλα;»**

- Τι συνέβη στο Στέφανο και ξεκίνησε «το ταξίδι» με τις ουσίες;
 - ✓ Ας τον αφήσουμε να μιλήσει μόνος του. Τι γράφει στη δική του «αληθινή ιστορία» στη σελίδα του [ΚΕΘΕΑ](#);
- Οι εμπειρίες του Στέφανου σίγουρα σας βοηθούν να ξεκινήσετε το κείμενό σας σχετικά με τις αιτίες που οδηγούν τα νέα παιδιά στα ναρκωτικά. Κρατήστε, επομένως, σημειώσεις για τη σύνταξή του, που μπορείτε να τις εμπλουτίζετε και με στοιχεία από τα επόμενα στάδια των εργασιών σας.
- Τις σημειώσεις και τις παρατηρήσεις σας τις ανεβάζετε και στην αντίστοιχη σελίδα/συζήτηση στην ηλεκτρονική σελίδα του μαθήματος, για να τις διαβάσετε και να τις επεξεργάζεστε όλοι μαζί.

Δραστηριότητα 2: «Οι δυσκολίες και ο αγώνας των παιδιών να ξεφύγουν»

- ❖ Ο Μάνος Κοντολέων στο μυθιστόρημά του *Το ταξίδι που σκοτώνει* εμφανίζει τον ήρωά του με «δύο» πρόσωπα, διχασμένο. Τι προσθέτει στην έρευνά σας;
- «Τα δυο κομμάτια του Στέφανου»: όταν ο Στέφανος φτάνει μέχρι την επαιτεία αντιλαμβάνεται ότι μέσα του υπάρχουν δυο κομμάτια, δύο εαυτοί:

- ✓ Ποιον εαυτό του Στέφανου αντιπροσωπεύει κάθε ένα από τα δύο πρόσωπα της εικόνας; Πώς επηρεάζει τη ζωή του;
- ✓ Ποιο υπερισχύει τελικά;
- Μπορείτε, για τις ανάγκες του κειμένου σας, να δημιουργήσετε ένα ηλεκτρονικό κείμενο με δύο τμήματα, στα οποία θα αντιστοιχίζετε τις απαντήσεις που δώσατε στις παραπάνω ερωτήσεις με τα αντίστοιχα «κομμάτια» της εικόνας.
- Συμπληρώστε τις σημειώσεις σας για το πώς η λογοτεχνία μάς βοηθά να προσεγγίσουμε το πρόβλημα των ναρκωτικών.

Δραστηριότητα 3: «Ναι στη ζωή!»

- ❖ «...και ήθελε –α, πόσο πολύ το ήθελε!– να είχε κάποιον να του έλεγε όλη την αλήθεια... μα ποιον να έβρισκε;», μας μεταφέρει ο αφηγητής ως σκέψεις του Στέφανου.
 - ✓ Ας ακούσουμε τον ίδιο τον Στέφανο να μιλά και να γράφει τις σκέψεις του αυτές στο ημερολόγιό του.

❖ «Σκέφτηκε να πάει να ζητήσει κάποια βιβλία σχετικά με τα ναρκωτικά... Δεν τόλμησε όμως»: ο Στέφανος μπορεί να μην τόλμησε εκείνη τη στιγμή, τελικά όμως τον κέρδισε η ζωή.

✓ Υποθέστε ότι μετά την περιπέτεια που έζησε διαβάζει το [έντυπο υλικό του OKANA](#) για τη Μονάδα εφήβων-**Νέα Ατραπός** και ζητά βοήθεια για την κοινωνική και εκπαιδευτική του επανένταξη. Επισκέπτεται τα γραφεία της και τους λέει: «.....».

- Οι σημειώσεις σας πλέον έχουν συμπληρωθεί και με την προσπάθεια και απόφαση των ηρώων μας να ξεφύγουν.
- Μπορείτε, λοιπόν, να δημιουργήσετε άλλο ένα κομμάτι του κειμένου σας, στο οποίο μέσα από τις εμπειρίες του Στέφανου και των άλλων ηρώων του βιβλίου που διαβάσατε, θα αναφέρεστε στα όσα καταστροφικά συμβαίνουν στη ζωή ενός εφήβου εξαιτίας της χρήσης ναρκωτικών.
- Και με τίτλο, ίσως, «**ΕΝΗΜΕΡΩΣΟΥ!**» –πώς σας φαίνεται;– μπορείτε να δώσετε πληροφορίες σε συμμαθητές σας για τις θεραπευτικές κοινότητες και οργανισμούς και το έργο τους για την απεξάρτηση από τα ναρκωτικά και την επανένταξη.
- **Και θυμηθείτε!!** Πριν παρουσιάσετε το κείμενό σας ελέγξτε και αξιολογήστε:
 - ✓ κατά πόσο έχετε παρουσιάσει με ξεκάθαρο τρόπο τις σκέψεις σας για τους λόγους που οδηγούν κάποιους εφήβους στις ναρκωτικές ουσίες και τον τρόπο που αντιμετωπίζουν τη ζωή τους
 - ✓ πώς το θέμα αυτό το αναπαριστούν τα λογοτεχνικά κείμενα –μιας και αυτό ήταν το υλικό σας.

Έτσι και η εργασία σας θα είναι πλήρης και θα βοηθήσετε και τους συμμαθητές-αναγνώστες σας να προσεγγίσουν αυτό το τόσο σημαντικό θέμα.

☺ Ρωτήστε και τους συμμαθητές σας!

- Οι συμμαθητές σας σίγουρα έχουν να σας εκθέσουν πολλούς προβληματισμούς τους για το πρόβλημα των ναρκωτικών.

☞ Συντάξτε ένα ερωτηματολόγιο και ρωτήστε τους συμμαθητές σας να πουν τη γνώμη τους για τους λόγους που οδηγούν έναν νέο στη χρήση ναρκωτικών ουσιών και τους τρόπους με τους οποίους μπορεί να αντιμετωπίσει αυτό το σοβαρό πρόβλημα.

☞ Παρουσιάστε τα συμπεράσματά σας στο κείμενό σας.

Z. ΆΛΛΕΣ ΕΚΔΟΧΕΣ

Παραθέτω την πρόταση που είχα διατυπώσει και στο συνταγμένο σενάριο για άλλες εκδοχές του σεναρίου: «Καθώς δεν είναι βέβαιο ότι εκδίδεται σε κάθε σχολείο ηλεκτρονική εφημερίδα –για την οποία θεωρούμε ότι εργάζονται οι μαθητές στις δραστηριότητες του σεναρίου– θα μπορούσαν οι εργασίες να θεωρηθούν ότι αποτελούν προετοιμασία για μία εκδήλωση των μαθητών στο τέλος της σχολικής χρονιάς με θέμα τα εφηβικά προβλήματα. Σε αυτή θα μπορούσαν να προσκληθούν ορισμένοι από τους συγγραφείς των κειμένων, καθώς και κάποιои ειδικοί από τον Συνήγορο του Παιδιού και από μια θεραπευτική κοινότητα απεξάρτησης από τα ναρκωτικά».

H. ΚΡΙΤΙΚΗ

Κατά την εφαρμογή αυτό που δυσκόλεψε τους μαθητές ήταν οι πολλές δραστηριότητες όλων των φύλλων εργασίας. Ίσως θα έπρεπε οι δραστηριότητες να μη δίνονται συγκεντρωμένες σε ένα φύλλο εργασίας, αλλά μοιρασμένες ανά διδακτική ώρα.